

Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Sagsbehandler
Berith Bressendorff
Direkte telefon
9974 1781
E-post
Berith.bressendorff@rksk.dk
Dato
21. august 2023
Sagsnummer
22-022485

Ejer af husdyrbruget på
Søndervig Landevej 9
6950 Ringkøbing

Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse af 20. august 2018

gældende for husdyrbruget på adressen
Søndervig Landevej 9, 6950 Ringkøbing

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:
Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Sohold, IE-Brug
24n m.fl., Strandgårde, Gammelsogn
Husdyrbrug omfattet af §16 a, stk. 4 i husdyrbrugsloven
Ringkøbing-Skjern Kommune
AMS

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	5
Oplysninger om husdyrbruget:	5
Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 20. august 2018 og tillæg nr. 1 af 23. marts 2020.	6
Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse.....	6
Baggrund og kort resumé	6
Biaktiviteter	6
Afgørelsen	6
Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen	9
Generelt	9
Nye og renoverede stalde	9
Ventilation.....	10
Nye opbevaringsanlæg.....	10
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier	11
Ny gyllebeholder.....	14
Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand	14
Beskyttelse i forhold til naboer	15
Tilsyn, kontrol og egenkontrol.....	17
Uheld og risici	17
Ophør.....	18
Formalia	18
Lovgrundlag.....	18
Høring og offentliggørelse.....	19
Klagevejledning	21
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering	22
Miljøkonsekvensrapport.....	24
Krav til miljøkonsekvensrapport.....	24
Gennemgang af miljøkonsekvensrapport	24
Miljøvurderingen	25
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.	25
Beskrivelse af husdyrbruget.....	26
Lokalisering.....	35
Forbudszoner.....	35
Afstandskrav	35

Beskyttelseslinjer	36
Samlet vurdering af lokalisering.....	37
Påvirkning af landskab	37
Geologiske interesseområder	37
Større uforstyrrede landskaber	37
Værdifulde kulturmiljøer	37
Bevaringsværdige landskaber:.....	38
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab	40
Påvirkning af vilde planter og dyr.....	40
Ammoniak påvirkning af natur	40
Påvirkning af bilag IV-arter	46
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	47
Påvirkning af jord grundvand og overfladevand.....	47
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	49
Påvirkning af naboer	50
Lugt	50
Støj og rystelser.....	61
Lys.....	62
Fluer og skadedyr.....	63
Støv.....	63
Transport.....	63
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener	66
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	66
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	67
Miljøvurdering af IE-husdyrbrug.....	74
Udnyttelse af energi og råvarer	74
Substitution af særligt skadelige eller betænkelige stoffer	76
Optimering af produktionsprocesser.....	76
Iagttagelse af affaldshierarkiet	77
Uheld og risici	78
Særregler for IE-husdyrbrug	79
Alternative løsninger.....	82
0-alternativ.....	82
Egenkontrol.....	82
Konklusion	82

Bilag 1: Oversigtskort	84
Bilag 2: Situationsplan	85
Bilag 3: Internt transport og beplantningsplan	86
Bilag 4: Afløbsplan	87
Bilag 5: Godkendelser - historik	87
Bilag 6: Adresser inden for konsekvensradius	89
Bilag 7: Natur	90
Bilag 8: Genberegning fra Klimadan - Gyllekølingsanlæg	91
Bilag 9: Bygnings- og ventilationsdata	92
Bilag 10: OML-beregning	93

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Søndervig Landevej 9 6950 Ringkøbing
Bedriftens adresse	Søndervig Landevej 9 6950 Ringkøbing
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	SvineRådgivningen I/S – Heidi Birch Wentzlau Birk Centerpark 24, 7400 Herning Telefon: 30704057 E-mail: hbw@sraad.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer	7600007544
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a, stk. 4 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	234804, indsendt d. 10/10-2022, ver. 3

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit					
Stald 1+2+3 – drægtige søer/gylte	1052	550	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
Stald 4+5+6 Polte/gylte	1123	1050	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
Stald 7 – Farestald løsdrift	4138	2995	Søer, diegivende	Kassestier delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 8 - Drægtighedsstald	1240	318*	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gylle køling
		735*	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 9 - Drægtighedsstald	2564	1734	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
7b - Babystald	599	39*	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	
		410	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	
Nye Staldafsnit					
Stald 8a - Drægtighedsstald	2788	2292	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 7a - Farestald løsdrift	1395	1049	Søer, diegivende	Kassestier delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 7c - Babystald	401	300	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	

* I disse staldafsnit sker der mindre ændringer i de eksisterende stalde

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Miljøteknologi
Eksisterende opbevaringslagre				
Gyllebeholder 1 (1987)	Flydende	750	179	

Gyllebeholder 2 (1998)	Flydende	2050	530	
Gyllebeholder 3 (2006)	Flydende	3000	771	Teltoverdækning
Nye opbevaringslagre				
Ny gyllebeholder	Flydende	4000	1020	Teltoverdækning

Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 20. august 2018 og tillæg nr. 1 af 23. marts 2020.

Drægtighedsstalden udvides med stald 8a på 2788 m² med 2292 m² produktionsareal. Farestalden udvides med stald 7a på 1395 m² med 1049 m² produktionsareal. Begge staldafsnit etableres med gyllekøling. Der bygges også en ny babystald 7c på 401 m² med 300 m² produktionsareal. Der laves mindre ændringer de eksisterende stalde: drægtighedsstald 8 og babystald 7b. Derudover opføres der en nye gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning.

Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 10/10-2022 en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Søndervig Landevej 9, 6950 Ringkøbing.

Tidligere godkendelser

Der er den 20. august 2018 meddelt miljøgodkendelse til husdyrbruget på Søndervig Landevej 9, 6950 Ringkøbing i henhold til husdyrbrugsloven §16a, stk. 1 og tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen er meddelt den 23. marts 2020.

Kort resumé

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse omfatter en udvidelse af husdyrbrugets produktionsareal. Drægtighedsstalden udvides med stald 8a på 2788 m² med 2292 m² produktionsareal. Farestalden udvides med stald 7a på 1395 m² med 1049 m² produktionsareal. Begge staldafsnit etableres med gyllekøling. Der bygges også en ny babystald 7c på 401 m² med 300 m² produktionsareal. Der laves mindre ændringer de eksisterende stalde: drægtighedsstald 8 og babystald 7b. Derudover opføres der en nye gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning.

Der anvendes følgende virkemidler til at reducere udledninger af ammoniak:

- Gyllekøling i følgende staldafsnit (stald 7 + 7a og stald 8 + 8a)
- Teltoverdækning af gyllebeholder 3 fra 2006 på 3000 m³ og den nye gyllebeholder på 4000 m³.

Biaktiviteter

Ingen biaktivitet

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse på husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 24n, Strandgårde, Gammelsohn beliggende på adressen Søndervig Landevej 9, 6950 Ringkøbing. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Tillægget omfatter ændringer på husdyrbruget i forhold til miljøgodkendelsen dateret 20. august 2018 og tillæg nr. 2 dateret 23. marts 2020.

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter ændringer i de eksisterende stalde, det ansøgte ses i nedenstående tabel:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit					
Stald 1+2+3 – drægtige søer/gylte	1052	550	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
Stald 4+5+6 Polte/gylte	1123	1050	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
Stald 7 – Farestald løsdrift	4138	2995	Søer, diegivende	Kassestier delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 8 - Drægtighedsstald	1240	318*	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gylle køling
		735*	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 9 - Drægtighedsstald	2564	1734	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
7b - Babystald	599	39*	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	
		410	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	

* I disse staldafsnit sker der mindre ændringer i de eksisterende stalde

Samt opførelse af nye staldbygninger i tilknytning til eksisterende bebyggelse:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Nye Staldafsnit					
Stald 8a - Drægtighedsstald	2788	2292	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 7a - Farestald løsdrift	1395	1049	Søer, diegivende	Kassestier delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 7c - Babystald	401	300	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	

Derudover godkendes der en gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning

Dispensation til naboskel

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler endvidere dispensation fra afstandskrav til naboskel jf. § 8, stk. 1, nr. 7 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til den nye drægtighedsstald 8a og den nye farestald 7a. Dispensationen meddeles i henhold til § 9, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den nye drægtighedsstald 8a må placeres i en afstand af 12 m fra naboskellet ind til matrikel 23a strandgårde, Gammelsogn. Den nye farestald 7a må placeres i en afstand af 16 m fra naboskellet ind til matrikel 23a strandgårde, Gammelsogn

Dispensation til vej

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler endvidere dispensation fra afstandskrav til vej jf. § 8, stk. 1, nr. 4 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til den nye drægtighedsstald 8a. Dispensationen meddeles i henhold til § 9, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den nye drægtighedsstald må placeres i en afstand af 12 m fra vejen N. J. Fjordsvej.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelsen sker på baggrund af ansøgning skema nr. 234804, indsendt den 10/10-2022, version 3.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget på Søndervig Landevej 9, 6950 Ringkøbing meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der gøres hermed opmærksom på, at dette tillæg til miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse. Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen.
- 2) Tillæg nr. 2 skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis tillægget kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Ved manglende overholdelse af tillægsgodkendelsens vilkår, skal den driftsansvarlige straks træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes og underrette Ringkøbing-Skjern Kommune.
- 6) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne tillægsmiljøgodkendelse.

Nye og renoverede stalde

- 7) Der må opføres en drægtighedsstald (stald 8a) på i alt 2788 m², hvor af produktionsarealet udgør 2292 m². Stalden skal etableres med staldsystemet løsgående, delvis spaltegulv til dyretypen søer, golde og drægtige.
- 8) Der må opføres en farestald (stald 7a) på i alt 1395 m², hvor af produktionsarealet udgør 1049 m². Stalden skal etableres med staldsystemet kassestier, delvis spaltegulv til dyretypen søer, diegivende.
- 9) Der må opføres en babystald (stald 7c) på i alt 401 m², hvor af produktionsarealet udgør 300 m². Stalden skal etableres med staldsystemet drænet gulv + spalter (50%/50%) til smågrise.
- 10) Det nye byggeri skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.

Ventilation

- 11) Afkastene skal placeres og udformes samt ventilationssystemet skal indrettes, som angivet i OML-beregningen
- 12) Der skal anvendes miljøkryds i alle afkast med undtagelse af afkastene 1, 2 og 3 i stald 1, som øger afkasthastigheden med 40 %.
- 13) Afkastene på stald 7, 7a, 7b og 7c skal forhøjes med 1,5 m svarende til min. 2,5 m over tagryggen.
- 14) Afkastene på stald 8a skal være min. 0,4 m over tagryggen.
- 15) Ventilationssystemet skal vedligeholdes og rengøres ved hvert holdskifte.

Nye opbevaringsanlæg

- 16) Der må opføres en ny gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

17) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

18) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit					
Stald 1+2+3 - drægtige søer/gylte	1052	550	Søer, gølle og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
Stald 4+5+6 Polte/gylte	1123	1050	Søer, gølle og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	

Stald 7 – Farestald løsdrift	4138	2995	Søer, diegivende	Kassestier delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 8 - Drægtighedsstald	1240	318	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gylle køling
		735	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 9 - Drægtighedsstald	2564	1734	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	
7b - Babystald	599	39	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	
		410	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	
Nye Staldafsnit					
Stald 8a - Drægtighedsstald	2788	2292	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 7a - Farestald løsdrift	1395	1049	Søer, diegivende	Kassestier delvis spaltegulv	Gyllekøling
Stald 7c - Babystald	401	300	Smågrise	Drænet gulv + spalter 50/50	

19) På husdyrbruget skal der anvendes teknologier til reduktion af ammoniakemission som angivet i tabellen nedenfor.

Enhed	Miljøteknologi	Driftstimer pr år	Effekt NH ₃ -N %
Stald 7 – Farestald løsdrift	Gyllekøling	8700	26,7
Stald 8 - Drægtighedsstald	Gyllekøling	8700	26,7
Stald 8a - Drægtighedsstald	Gyllekøling	8700	26,7
Stald 7a - Farestald løsdrift	Gyllekøling	8700	26,7
Gyllebeholder 3	Teltoverdækning	-	50
Ny gyllebeholder	Teltoverdækning	-	50

20) Miljøteknologierne skal drives som anført i tabellen nedenfor.

Enhed	Driftsvilkår gyllekøling
Stald 7-Farestald løsdrift, Stald 8 – Drægtighedsstald, Stald 8a – Drægtighedsstald,	I staldene Stald 7-Farestald løsdrift, Stald 8 – Drægtighedsstald, Stald 8a – Drægtighedsstald og Stald 7a – Farestald løsdrift skal der være etableret gyllekøling i gyllekanalerne jf. BAT-blad fra Miljøstyrelsen ”Køling af gyllen i svinestalde”. Gyllekølingsanlægget skal dimensioneres således, at der opnås en ammoniakreduktion på 26,7 % i staldene 7, 8, 8a og 7a.

<p>Stald 7a – Farestald løsdrift</p> <p>Varmepumpe</p>	<p>Klimadan har genberegnet effekten efter tilføjelse af produktionskvadratmeter på samme varmepumper.</p> <p>Der skal etableres gyllekøling i stalde med træk og slip i 2559 m² i alt. (farestalde)</p> <p>Der skal etableres gyllekøling i stalde med linespil i 2160 m² i alt (drægtighedsstalde)</p> <p>Der skal køles med en gennemsnitlig køleeffekt i gyllekummen på 30,4 W/m²</p> <p>Der stilles vilkår om, at der skal monteres en energimåler på kølesiden af anlægget.</p> <p>Der skal føres en logbog over varmepumpernes årlige driftstid.</p> <p>Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.</p> <p>Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.</p>
--	--

Enhed	Driftsvilkår teltoverdækning
Teltoverdækning	<p>Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Det kan accepteres, at teltoverdækningen står åben i forbindelse med tømning og udbringning i en sammenhængende periode på max 1 uge når der køres gylle ud. Herefter skal teltoverdækningen lukkes.</p> <p>Skader på den faste overdækning skal repareres straks, således at overdækningen altid er helt tæt. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der inden to hverdage efter skadens opståen indgås aftale om reparation. Kommunen underrettes straks herom.</p> <p>Pumpning af gylle til gyllebeholder med teltoverdækning skal ske via et dykket indløb, eller lignende, således at gyllen ikke "plaskes" ned i beholderen. Indløbet skal sikres mod tilbageløb.</p>

Ny gyllebeholder

- 21) Der skal etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderen finder sted. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter end påfyldning af gylle. Et alternativ til etablering af en støbt plads er, at pumpningen/sugning af gylle fra beholderen altid sker med selvfyldende vogn eller lign., der har returløb til beholderen.

Såfremt der bakkes til beholderen, skal der etableres en anordning der sikrer beholderen mod påkørsel.

- 22) Gyllebeholderen må ikke uden kommunens tilladelse tages i brug til andet formål end det ansøgte.
- 23) Gyllebeholderen skal fjernes uden udgift for kommunen, når den ikke længere er i brug til det formål, hvortil den er tilladt.

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

- 24) Der skal til beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand træffes foranstaltninger som anført i tabellen nedenfor.

Vask af maskiner	Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringningsarealerne.
Rengøring af arealer	Affald, foderrester, gødningsspild mv. skal fjernes fra befæstede arealer, som har afledning af overfladevand til nedsivning eller recipient.
Vedligeholdelse af anlæg	Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af spildevand, restvand og saftafløb, skal altid være i driftsklar stand. Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb skal anmeldes til kommunen.
Håndtering af gylle	Håndtering af gylle skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles. Påfyldning af gyllevogne skal ske med vognmonteret pumpe, der har returløb til tanken eller på fast plads med afløb til opsamlingsbeholder.

Opbevaringsanlæg generelt	Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.
Kompost- og ensilageopbevaring	Ved etablering af kompost i markstakke skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.
Oplag af olie og medicin	Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus. Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening. Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
Affald	Affald skal opbevares og bortskaffes, efter kommunens til en hver tid gældende affaldsregulativ.

Beskyttelse i forhold til naboer

- 25) Der skal til beskyttelse imod væsentlige nabogener træffes foranstaltninger, som anført i tabellen nedenfor.

Fluer og skadedyr	Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.			
Lugt	Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder renholdelse og tørhed på den faste del af staldgulvet, renholdelse for at hindre støv- og smudsbelægninger i stalden samt renholdelse af fodringssystem m.v.			
Støj	Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige nedenstående værdier, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer.			
	Dag	Tidsrum	db(A)	Midlingstid
	Mandag - fredag	07.00 - 18.00	55	8 timer
	Mandag - fredag	18.00 - 22.00	45	1 time
	Lørdag	07.00 - 14.00	55	7 timer
	Lørdag	14.00 - 18.00	45	4 timer
	Lørdag	18.00 - 22.00	45	1 time
	Søn- og helligdag	07.00 - 22.00	45	1 time
Alle dage	22.00 - 07.00	40	½ time	
Lavfrekvent støj,	Nedenstående grænser er for lavfrekvent støj og infralyd (dB re 20 µPa), målt indendørs. Støjgrænserne gælder for ækvivalentniveauet over et tidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. Grænserne er gældende			

	for impulsagtig lavfrekvent støj og infralyd. For støj/lydgrænser hvor der ingen impulser forekommer, skal der lægges 5 dB til nedenstående skema.		
	Anvendelse	Tidsrum	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB
	Beboelsesrum	Aften/nat kl. 18.00-07.00 Dag kl. 07.00-18.00	15 20
	Kontorer, undervisnings- og andre støjfølsomme rum	Hele døgnet	25
	Øvrige rum	Hele døgnet	30
	Måling for lavfrekvent støj skal følge anvisningerne i afsnit 3.4 i Miljøstyrelsens Orientering nr. 9 af 1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og Vibrationer i eksternt miljø"		
Vibrationer	Nedenstående grænser er for vibrationer, dB re 10^{-6} m/s. Vibrationsgrænserne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning Slow.		
	Anvendelse	Tidsrum	Vægtet acc. niv, L_{aw} i dB
	Boliger i boligområder	Hele døgnet.	75
	Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	Aften/nat kl. 18.00-07.00 Dag kl. 07.00-18.00	75 80
	Institutioner	Hele døgnet	75
	Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
	Ved måling til dokumentation for overholdelse af vibrationsgrænserne, skal anvisningerne i afsnit 4.3 i Miljøstyrelsens Orientering nr. 9 af 1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø" anvendes.		
Kontrol og målinger for støj/vibrationer	<p>Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støj- og vibrationsvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt medmindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke er overholdte.</p> <p>Måle- og beregningspunkter fastsættes efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.</p> <p>Hvis de fastsatte støjgrænser overskrides, skal der sammen med rapport om målinger/ beregninger fremsendes forslag til støj- og/eller vibrationsreduktion ned til de fastsatte grænseværdier og med tidsplan for gennemførelse.</p> <p>Ved målinger/beregninger for støj og/eller vibrationer, udarbejdelse af afrapportering og gennemførelse af eventuelle tiltag for støj- og/eller vibrationsreduktion, skal udgifterne hertil alene afholdes af virksomheden.</p>		
Lys	<p>Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende.</p> <p>Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og</p>		

	derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
Støv	Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.
Døde dyr.	Døde dyr skal bortskaffes til godkendt destruktionsvirksomhed. Animalsk affald, herunder selvdøde dyr skal opbevares og afhændes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 27) Dokumentation i form af logbog, kvitteringer og opbevaringsaftaler opbevares i mindst 3 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 28) IE-husdyrbruget skal dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker (herunder enzymer eller fasefodring) i form af ajourførte foderplaner, som skal opbevares i minimum 5 år og forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn
- 29) Ejendommens anvendelse af miljøledelse skal kunne dokumenteres herunder miljøpolitikken og den konkrete handlingsplan. Dokumentationen skal forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.
- 30) Der skal føres logbog over hvornår der har været udført service på ventilationssystemet. Logbogen skal opbevares for de seneste 5 år og skal kunne fremvises ved tilsyn.

Uheld og risici

- 31) Stoffer og produkter, som er mærket med akut toksicitet eller fare for vandmiljøet, må ikke uden forudgående tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune anvendes i større mængder end det fremgår af vejledningen til de pågældende produkter eller til formål der ikke er normale på et husdyrbrug.
- 32) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.
- 33) Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 34) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

Ophør

- 35) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.
- 36) Senest 4 uger efter driftsophør af IE-husdyrbruget skal dette anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune med et oplæg til vurdering efter §38 k, stk.1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering for menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Formalia

Lovgrundlag

Tillægsgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet, habitatdirektivet og IE-direktivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Tillægsgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for tillægsgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2021-2033
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 2225 af 27. november 2021
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 2243 af 29. november 2021 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning nr. 1142 af 10. juli 2022 (gødningsanvendelsesbekendtgørelse).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 1392 af 4. oktober 2022 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 2091 af 12. november 2021
- Bekendtgørelse om affald, nr. 2512 af 10. december 2021 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1611 af 10. december 2015 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Udkastet til tillægsgodkendelsen har været i 3 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 10. juli 2023 til 31. juli 2023.

Naboer: Ejere og beboer af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 1179 meter

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at udvidelser på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikel, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen der er indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Der er indkommet bemærkninger fra ansøgers konsulent, naboerne på henholdsvis Søndervig Landevej 24 og Gammel Sogn Kirkevej 5, samt fra DN Ringkøbing Skjern. Ringkøbing-Skjern Kommune har bedt ansøger om at kommentere på de indkomne bemærkninger.

Der er kommet bemærkninger ind om følgende emner:

Transporter på Søndervig Landevej:

Det ansøgte projekt vil betyde en forøget transport på 218 kørsler til og fra husdyrbruget om året. 114 af disse transportere vil transportere husdyrgødning. Ansøger oplyser at der ved projektets opstart ikke leveres husdyrgødning til biogas fra adressen, skulle ejendommen med tiden få mulighed for at afsætte husdyrgødningen til biogasanlæg, præciseres det, at det ikke er alle transportere der køres retur til adressen. Den afgassede biomasse leveres i videst muligt omfang, til tanke placeret tæt på udbringningsarealerne frem for at køre den retur til lagertanke ved husdyrbruget.

Søndervig Landevej er en offentligvej. Der er en indkørselsvej fra Søndervig Landevej ind til ejendommen. Husdyrbruget på Søndervig Landevej 9 varetager vedligeholdet af denne vej. Vejen er asfalteret for at reducere gener fra støv, og fremstår i god stand. Forøgelsen af transportere er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Natur- og Miljøklagenævnet bemærker, at en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven primært kan regulere hvilke af ejendommens adgangsveje, som skal anvendes ved transport til og fra bedriften. Derimod er der ikke i husdyrbrugloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Bekymring for lugtgener:

Lugtberegningerne i dette tillæg til miljøgodkendelsen er foretaget en konkret spredningsberegning efter OML-modellen. I OML-beregningen fremgår ejendommen på Søndervig Landevej 24 ikke direkte, men der er lavet beregninger til en anden enkeltbolig i landzonen på Søndervig Landevej 18, som ligger tættere på husdyrbruget på Søndervig Landevej 9. Beregningerne viser at geneafstanden til enkeltbeboelser i landzonen kan opfyldes med en god margin. Kravene til lugt er derfor overholdt. Da lugtkravene er overholdt, er der ikke krav om yderligere teknologier til reducere af lugt på ejendommen.

Ønske om beplantning af 10-30 m brede beplantninger mod vest, nord og øst:

Ejendommens bygningsudvidelsen sker primært mod nord i dette tillæg – med to forlængelser af de eksisterende stalde. Fra nord er indsyn til ejendommens gavle og ikke facader. I forbindelse med udvidelsen forlænges de eksisterende bygninger, så set fra nord vil man stadig se 3 gavle, som før udvidelsen. Bygningerne vil fremstå i dæmpede farver og med et ensartet udtryk og udvidelsen vil ikke påvirke det åbne kystlandskab og udsigterne til fjorden væsentligt. Ansøger ejer ikke den nordligt beliggende matrikel, der grænser op til byggeriet og etablering af 10-30 m brede læhegn vil derfor heller ikke være muligt i denne retning.

Ejendommens to nyeste bygninger og den ansøgte udvidelse heraf, ligger helt/ delvis skjult af det ældre bygningsæt for indsyn fra vest mod øst. Set fra vest er ejendommen afskærmet af den eksisterende beplantning der er i forbindelse med naboejendommene. Ejendommen virker derfor ikke markant i landskabet. Yderligere beplantning vurderes ikke at være nødvendigt mod vest.

Mod øst er der langs med farestalden beplantning, som på sigt bryder indkigget til stalden lidt op. Hensynet til forbipasserendes mulighed for 'kig' mod fjorden betyder, at der bevidst er fravalgt en meget tæt og uigennemtrængelig beplantning og i stedet er anlagt en mere 'luftig' enkel-rækket beplantning med mulighed for indkig til bygningsmassen. Den lave beplantning lader bygningernes gavle få et ret dominerende fokus og derfor har ejer meget bevidst gennemarbejdet gavlenes udformning med vinduer og stålpladebeklædning.

Ringkøbing Skjern Kommune er enige i ansøgers opfattelse, at beplantninger i det forslåede omfang og udbredelse vil være en kraftig påvirkning af et åbent kystlandskab, der med sparsomme læhegn og spredt beplantning omkring mindre landbrugsejendomme, slet ikke kan bære så voldsomme tiltag som det vil være at etablere 10-30 m brede læhegn omkring et stort bygningsanlæg.

Det er vurderet at staldbygningerne er tilpasset landskabet, så byggeriet vil præge landskabsoplevelsen og udsigterne mindst muligt. Derfor er der ikke stillet vilkår om yderlig beplantning omkring ejendommen.

De indkomne bemærkninger har ikke medført ændringer til projektet eller vilkår.

Mindre rettelser

Derudover er der foretaget mindre rettelser i udkastet efter høringen.

I udkastet fremgik der en del lugtberegningspunkter i tabellen på side 51 og 94, som er brugt i forbindelse med udfærdigelsen af projektet. Nogle af punkterne er blevet slettet fra tabellen, da de var misvisende, der var blandet beregnet for boliger indenfor lokalplanen som enkelt boliger i landzonen. Alle relevante punkter er bibeholdt og lugtkravene er overholdt ifølge OML-beregningen.

På side 54, 55, 98 og 100 fremgik det også fejlagtigt, at adressen NJ Fjordsvej 20 havde en grænseværdi på 15 OUE pr. m³. Dette er ikke korrekt, da NJ Fjordsvej 20 er beliggende indenfor

lokalplan 80 og derfor er grænseværdien 7 OUE pr. m³ i stedet. Dette er rettet i tabellen. Lugtkravet på max 7 OUE pr. m³ er overholdt ifølge OML-beregningen ved brug af forhøjede afkast og anvendelsen af miljøkryds i afkastene.

Det er ikke vurderet at disse få mindre rettelser udløser en ny høring.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 21. august 2023 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over tillægget til miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af tillægget til miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 18. september 2023.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet godkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

Ved IE-brug: Godkendelser af IE-husdyrbrug tages op til revurdering og ajourføres om nødvendigt af hensyn til udviklingen i den bedste tilgængelige teknik. Den første regelmæssige revurdering foretages, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt

Ved IE-brug: Godkendelsen skal dog uanset ovenstående tages op til revurdering, hvis der offentliggøres en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen skal tilrettelægges, så husdyrbruget kan overholde de på baggrund af BAT-konklusionen ajourførte vilkår senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-tidende.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Berith Bressendorff
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til tillæg til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger: Ejer af ejendommen Søndervig Landevej 9, 6950 Ringkøbing

Konsulent: Heidi Birch Wentzlau (SvineRådgivningen I/S), e-mail: hbw@sraad.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 1179 meter:

Matrikulære naboer til matrikel nr. 24n, Strandgårde, Gammelsogn

Kopi af tillægget til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Svinerådgivningen I/S, Konsulent Heidi Birch Wentzlau, e-mail: hbw@sraad.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, 1208 København K, e-mail: husdyr@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: senord@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsraadet.dk
- Foreningen Greenpeace Danmark: info.dk@greenpeace.org

Miljøkonsekvensrapport

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen omfatte en miljøkonsekvensrapport, idet der er tale om en ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven.

Krav til miljøkonsekvensrapport

Miljøkonsekvensrapporten skal mindst omfatte:

- 1) En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om
  - a) det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
  - b) det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
  - c) det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, og
  - d) den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1, og tillige oplysninger om foranstaltninger ved ophør, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.

3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Ansøger skal ved udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten tage hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger.

Ansøgers oplysninger i miljøkonsekvensrapporten, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

Gennemgang af miljøkonsekvensrapport

Ringkøbing-Skjern Kommune skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen gennemgå miljøkonsekvensrapporten med inddragelse af den fornødne ekspertise og kan i fornødent omfang indhente yderligere oplysninger fra ansøger til opfyldelse af kravene.

Miljøkonsekvensrapport, ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk, BAT-redegørelse og beredskabsplan er gennemgået, og der er indhentet supplerende oplysninger.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at ansøger og dennes konsulent har leveret tilstrækkelige oplysninger til, at der kan gennemføres en miljøvurdering af det ansøgte.

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16 a i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøger oplyser:

Produktionen på Søndervig Landevej 9 fik sin første Kap.5 miljøgodkendelse i december 2006 – og før denne har driften været reguleret at ældre produktionstilladelse.

Som et led i ejendommens overordnede strategiske plan og med støtte i Landbrug og Fødevarer's Vision 2050, er det målet at alle søer skal lukkes løs. Det er således erhvervsmæssigt nødvendigt at udvide bygningsmassen for at tilgodese dyrenes velfærd og imødekomme de forventninger der er til branchen for at omlægge til løsdrift.

Krogsgaard Sohoid har med søer på 2 ejendomme en produktion der er tilpasset antallet af stipladser i tilknyttede stalde til små- og slagtegrise. Det er erhvervsmæssigt nødvendigt at kunne tilpasse bygningsmassen til søerne, for at fastholde en uændret produktion fremadrettet. Derfor ansøges om at samle alle søer på Søndervig Landevej, for at udnytte de investeringer der allerede er foretaget i miljøeffektive og velfærds-mæssige tilpasninger mest effektivt for hele sohoidet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye bygninger er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)	1052	Mekanisk ventilation	6 m	(#523496) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	550
Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)	1123	Mekanisk ventilation	6 m	(#523499) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1050
Stald 7 - Farestald løsdrift	4138	Mekanisk ventilation	6 m	(#523503) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	2995
Stald 8 - Drægtighedsstald	1240	Mekanisk ventilation	6 m	(#523506) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	318
				(#523505) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	735
Stald 9 - Drægtighedsstald	2564	Mekanisk ventilation	6 m	(#523507) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1734
Stald 8a - Drægtighedsstald	2788	Mekanisk ventilation	6 m	(#527856) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	2292
Stald 7a - Farestald løsdrift	1395	Mekanisk ventilation	6 m	(#527853) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1049
Stald 7c - Babystalde	401	Mekanisk ventilation	6 m	(#527886) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/50%)	0	300
7b - Babystalde	599	Mekanisk ventilation	6 m	(#542983) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/50%)	0	39
				(#541790) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/50%)	0	410
Sum						11472

Beskrivelse af det ansøgte/ændringen:

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse omfatter en udvidelse af husdyrbrugets produktionsareal.

Drægtighedsstalden udvides med stald 8a på 2788 m² med 2292 m² produktionsareal. Farestalden udvides med stald 7a på 1395 m² med 1049 m² produktionsareal. Begge staldafsnit etableres med gyllekøling. Der bygges også en ny babystald på 401 m² med 300 m² produktionsareal. Der laves mindre tilpasninger i de eksisterende stalde 8 og 7b i forhold til produktionsarealets størrelse, som er tilrettet efter arealet er kontrolmålt og tilpasset den faktiske byggetegning. Klimacontaineren fjernes. Derudover opføres der en nye gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning.

De mindre ændringer af produktionsarealet i de eksisterende anlæg efter opmåling:

Staldnavn	Staldstørrelse	Produktionsareal Godkendt 2018	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal Opmåling efter etablering
Stald 7 Farestald løsdrift	4057	3000	Søer, diegivende	Kassestier, delvis spaltegulv	2995 -5 kvm
Stald 7b Babystald	599	410	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	449 +39 kvm
Stald 8 Drægtighedsstald	1466	240	Søer, gold og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	318 + 78 kvm
		861	Søer, gold og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	735 -126

Områder, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal.

Yderligere oplysninger om de enkelte staldafsnit:

Staldnavn: Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)

50% fast gulv, træk og slip.

Staldnavn: Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)

Polte/gylte. Fulldrænet gulv - ændres til delvis fast jvf. staldsystemet der er valgt. Træk/slip

Staldnavn: Stald 7 - Farestald løsdrift

2,2*2,8 m pr. sti. 480 stier. Diegivende søer. Delvis fast gulv. Nye stalde. Træk/slip

Ændring pr. januar 2020 :

Babystalde til fravænning ændres fra delvis fast gulv til fulldrænet bundtype.

Ændring pr. 2022 :

Arealet er kontrolmålt og tilpasset den faktiske byggetegning.

Farestier - $2,4\text{m} \times 2,6\text{m} = 6,24\text{ kvm}$ pr. sti * 480 stier = 2995 kvm produktionsareal inkl. krybber og huler.

Babystalde - Stimål - $2,6\text{m} \times 2,4\text{m} = 6,24\text{ kvm}$ produktionsareal inkl. krybber og huler.

24 stier pr. sektion * $6,24 = 149,76\text{ kvm}$ * 3 = 449,28 kvm produktionsareal.

Staldnavn: Stald 8 - Drægtighedsstald

Ændring pr. 2022 :

Arealet er kontrolmålt og tilpasset den faktiske byggetegning.

20 stier á $7,0\text{m} \times 5,25\text{m} = 36,75\text{ kvm}$ * 20 = 735 kvm

Enkeltdyrsstier - $(2,7\text{m} \times 2,33) \times 12\text{ stier} + (2,7\text{m} \times 1,9\text{m}) \times 36 + (2,7\text{m} \times 2,36\text{m}) \times 3 + (2,7\text{m} \times 2,35\text{m}) \times 6 = 318\text{ kvm}$

Staldnavn: Stald 9 - Drægtighedsstald

Æde-/hvileboks pr. so. 50% fast gulv. Skrabeanlæg

Staldnavn: Stald 8a - Drægtighedsstald

15 rk udvidelse - mål og dimensioner som eks.

Stimål $7,0\text{m} \times 5,45\text{m} = 38,15\text{ kvm}$ pr. sti * 52 stier = 1983,8 kvm produktionsareal inkl. krybber excl. gang og inventar.

Stimål $7,0\text{m} \times 5,50\text{m} = 38,5\text{ kvm}$ pr. sti * 8 stier = 308 kvm produktionsareal inkl. krybber excl. gange og inventar

Total areal 2291,8 kvm produktionsareal.

Staldnavn: Stald 7a - Farestald løsdrift

7 nye sektioner á 6,2 m bredde + 0,1 m skillevæg = $44,1\text{ m} - 0,1 = 44,0\text{ m}$ excl. ydervæg

24 stier á 6,24 kvm = 149,76 kvm produktionsareal inkl. krybber og huler.

7 sektioner * 149,76 kvm = 1048,32 kvm produktionsareal.

Staldnavn: Stald 7c - Babystalde

2 sektioner á 6,2 m + 0,1 m skillevæg = $12,6\text{ m} - 0,1 = 12,5\text{ m}$ excl. ydervæg.

Stimål - $2,6\text{m} \times 2,4\text{m} = 6,24\text{ kvm}$ produktionsareal inkl. krybber og huler.

24 stier pr. sektion * 6,24 = $149,76\text{ kvm} \times 2 = 299,52\text{ kvm}$ produktionsareal.

Staldnavn: 7b - Babystalde

3 sektioner á 6,2 m + 0,1 m skillevæg = $18,9\text{ m} - 0,1 = 18,8\text{ m}$ excl. ydervæg.

Stimål - $2,6\text{m} \times 2,4\text{m} = 6,24\text{ kvm}$ produktionsareal inkl. krybber og huler.

24 stier pr. sektion * 6,24 = $149,76\text{ kvm} \times 3 = 449,28\text{ kvm}$ produktionsareal.

410 kvm af stalden er tidligere ansøgt og BAT-godkendt - staldene er inkl. krybbearealer opmålt til 39 kvm større hvorfor ansøger i forbindelse med denne ansøgning lovliggør de ekstra produktionskvadratmeter som 'nyt staldafsnit' ift. BAT.

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)	1036	Mekanisk ventilation	6 m	(#527803) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	550
Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)	1506	Mekanisk ventilation	6 m	(#527805) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1050
Stald 7 - Farestald løsdrift	4138	Mekanisk ventilation	6 m	(#541793) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	2995
Stald 8 - Drægtighedsstald	1240	Mekanisk ventilation	6 m	(#527809) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	861
				(#527808) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	240
Stald 9 - Drægtighedsstald	2564	Mekanisk ventilation	6 m	(#523508) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1734
Klimacontainer	74	Mekanisk ventilation	3 m	(#523511) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/50%)	0	74
7b - Babystalde	599	Mekanisk ventilation	6 m	(#541791) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/50%)	0	410
Sum						7914

Beskrivelse af nudriften:

Nudriften svarer til tillægsgodkendelse nr. 1 dateret 23. marts 2020.

Tidligere godkendelser:

Type	Projektets omfang
Kap. 5 miljøgodkendelse 15. december 2006	1116 søer m. grise til fravæning 7,5 kg
§19d - Skift mellem dyretyper i eksisterende stalde 6. december 2012	1116 søer m. grise til fravæning 7,5 kg u. poltetillæg 5.900 Smågrise 7,5-13 kg 257,4 DE
Revurdering af Kap. 5 miljøgodkendelse 3. juli 2015	1116 søer m. grise til fravæning 7,5 kg u. poltetillæg 5.900 Smågrise 7,5-13 kg 254,0 DE
§25 anmeldelse - gastæt silo 8. juni 2017	Ny gastæt silo anmeldt jf. §25 i husdyrbrugloven
§16a miljøgodkendelse 20. august 2018	Godkendt produktionsareal til søer og smågrise – 7919 kvm Opbevaringskapacitet til husdyrgødning – 1406 kvm
§16a tillægsgodkendelse 23. marts 2020	Uændret produktionsareal – 7919 kvm Skift af bundtype i et staldafsnit – genberegning af virkemidler Opbevaringskapacitet til husdyrgødning uændret – 1406 kvm

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)	1036	Mekanisk ventilation	6 m	(#523498) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	550
Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)	1506	Mekanisk ventilation	6 m	(#523502) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	525
				(#523501) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	525
Stald 9 - Drægtighedsstald	2564	Mekanisk ventilation	6 m	(#523509) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1734
Sum						3334

Produktioner med miljøteknologi

Produktioner med miljøteknologi				
Produktion	Beskrivelse af miljøteknologi	Driftstimer pr. år	NH ₃ -N effekt (%)	Lugteffekt (%)
Ansøgt drift				
(#523503) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Klimadan har genberegnet effekten efter tilføjelse af nye produktionskvadratmeter på samme varmepumper. Se venligst vedhæftede bilag.	8760	26,7	0
(#523505) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Klimadan har genberegnet effekten efter tilføjelse af nye produktionskvadratmeter på samme varmepumper. Se venligst vedhæftede bilag.	8760	26,7	0
(#523506) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Klimadan har genberegnet effekten efter tilføjelse af nye produktionskvadratmeter på samme varmepumper. Se venligst vedhæftede bilag.	8760	26,7	0
(#527856) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Klimadan har genberegnet effekten efter tilføjelse af nye produktionskvadratmeter på samme varmepumper. Se venligst vedhæftede bilag.	8760	26,7	0
(#527853) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Klimadan har genberegnet effekten efter tilføjelse af nye produktionskvadratmeter på samme varmepumper. Se venligst vedhæftede bilag.	8760	26,7	0
Nudrift				
	<p>Gyllekøl - ændret pr. januar 2020</p> <p>Stalden etableres med rørdslusning og den beregnede effekt på 25,2 % opnåes således jvf. formel : Effekten i % beregnes efter formlen = $0,85x - 0,004x^2$, hv</p>			
(#541793) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	<p>or $x = \text{køleeffekt, W/m}^2$.</p> <p>Der køles med 35 W/kvm for at opnå den ønskede effekt på 25,2 % som årsmiddelværdi. Anvendes højere køleeffekt reduceres pumpens timetal for at opnå samme årsmiddelværdi.</p> <p>Med den ansøgte stindretning er der taget udgangspunkt i en sti med delvis fast bund, svarende til ca. 25% fast gulv og resten af produktionsarealet belagt med velfærds- og fuldspaltet gulv. Således vil der på det anførte produktionsareal være ca. 1.873 kvm kummeareal, hvorunder der kan køles.</p> <p>Det beregnede krav til timetælleren bør efter detalj-projektering udregnes og indsættes som vilkår til kontrol.</p> <p>Effekt vedr. lugtemission er fjernet efter opkøb af nabobeboelse.</p>	8760	25,2	0

#527808) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	<p>Gyllekøl - ændret pr. januar 2020</p> <p>Stalden etableres med skrabe kanaler og den beregnede effekt på 33,8 % opnåes således jvf. formel : Effekten i % beregnes efter formlen = $1,66x - 0,02x^2$, hvor x = køleeffekt, W/m².</p> <p>Der køles med 35 W/kvm for at opnå den ønskede effekt på 33,8 % som årsmiddelværdi. Anvendes højere køleeffekt reduceres pumpens timetal for at opnå samme årsmiddelværdi.</p> <p>Med den ansøgte stindretning er der ca. 775 kvm kummeeareal i den nye stald, hvorunder der kan køles.</p> <p>Det beregnede krav til timetæller og pumpestørrelse bør efter detalj-projektering udregnes og indsættes som vilkår til kontrol.</p>	8760	33,8	0
#527809) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	<p>Gyllekøl - ændret pr. januar 2020</p> <p>Stalden etableres med skrabe kanaler og den beregnede effekt på 33,8 % opnåes således jvf. formel : Effekten i % beregnes efter formlen = $1,66x - 0,02x^2$, hvor x = køleeffekt, W/m².</p> <p>Der køles med 35 W/kvm for at opnå den ønskede effekt på 33,8 % som årsmiddelværdi. Anvendes højere køleeffekt reduceres pumpens timetal for at opnå samme årsmiddelværdi.</p> <p>Med den ansøgte stindretning er der ca. 775 kvm kummeeareal i den nye stald, hvorunder der kan køles.</p> <p>Det beregnede krav til timetæller og pumpestørrelse bør efter detalj-projektering udregnes og indsættes som vilkår til kontrol.</p>	8760	33,8	0
8 års drift - Ingen data				

I de nye stalde 7a og 8a etableres der også gyllekøling lige som der er i de eksisterende stalde 7 og 8.

Klimadan har genberegnet effekten efter tilføjelse af nye produktionskvadratmeter på samme varmepumper. Se Bilag 8.

Gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 1	Flydende	Etableringsår - 1987	Ingen fast overdækning		179
Gyllebeholder 2	Flydende	Etableringsår - 1998	Ingen fast overdækning.		503
Gyllebeholder 3	Flydende	Stableringsår - 2006	Fast overdækning monteret 2013.		771
Gyllebeholder 4	Flydende		Fast overdækning monteres ved etablering	36 m dia - 4000 kbm	1020
Nudrift					
Gyllebeholder 1	Flydende	Etableringsår - 1987	Ingen fast overdækning		179
Gyllebeholder 2	Flydende	Etableringsår - 1998	Ingen fast overdækning.		503
Gyllebeholder 3	Flydende	Stableringsår - 2006	Fast overdækning monteret 2013.		771
8 års drift					
Gyllebeholder 1	Flydende	Etableringsår - 1987	Ingen fast overdækning		179
Gyllebeholder 2	Flydende	Etableringsår - 1998	Ingen fast overdækning.		503
Gyllebeholder 3	Flydende	Stableringsår - 2006	Fast overdækning monteret 2013.		771

I dette tillæg til miljøgodkendelsen ansøges der om en ny gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning. Der sker ingen ændringer på de eksisterende gylleholdere

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Opbevaringslagre med miljøteknologi		
Lagernavn	Beskrivelse af miljøteknologi	NH ₃ -N effekt (%)
Ansøgt drift		
Gyllebeholder 3	Fast overdækning	50,0
Gyllebeholder 4	Fast overdækning	50,0
Nudrift		
Gyllebeholder 3	Fast overdækning	50,0
8 års drift - Ingen data		

Både gyllebeholder 3 og gyllebeholder 4 (ny) skal have teltoverdækning, som reducerer ammoniakemissionen med 50%.

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Udover husdyrgødning samt vand fra produktionen ledes vand fra befæstede arealer i begrænset omfang til lagertankene.

Beholder	Årstal	Kapacitet, m ³	Overdækning/ øget kapacitet	Overflade, m ²	Overdækning i nudrift
Beholder 1	1987	750	Nej	179	Nej
Beholder 2	1998	2050	Nej	503	Nej
Beholder 3	2006	3000	Ja / +308	771	Ja
Ny beholder 4	Ansøgt	4000	Ja / +408	1020	-
Kanaler og fortanke		1320			
Lejede tanke					
Søtangevej 5	-	1000			
Nyropsvej 10	-	2200			
Baggersvej 7	-	500			
Ølstrupvej 8	-	750			
Tueshøj 3	-	500			
Total		16.070 m³			

Ved fuld produktion i det ansøgte, vil der produceres ca. 17.800 – 19.000 m³ gylle. I forbindelse med beregning af produktionen medregnes opsamlet regnvand i gyllebeholderen i normtallet for produceret husdyrgødning. De 4 gyllebeholdere på adressen har en samlet opbevaringskapacitet på 9.800 m³. Med overdækning af 2 beholdere spares der opbevaring af regnvand (0,4 m³ pr m² beholderoverflade) og derfor kan der medregnes yderligere 716 m³ til opbevaringskapaciteten. Derudover kan indregnes 1.320 m³ i kanaler under eksisterende og nye stalde samt en ikke nærmere defineret mængde i ejendommens fortanke. Den samlede kapacitet på ejendommen svarer til 8 måneders produktion af husdyrgødning – resterende opbevaringskapacitet forefindes på lejekontrakt.

Ekstern opbevaringskapacitet benyttes for til at sikre at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstoffer opfylder den til enhver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning.

Ansøger forpligter sig via gødningsplanlægningen til at opretholde tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 11 og 12. Dette forhold kan på tilsyn kræves dokumenteret. Dette vurderes at være tilstrækkeligt til at sikre at produktionen til stadighed har rådighed over den nødvendige kapacitet.

Kommunens vurdering

Ansøger har redegjort for at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til rådighed for ejendommen til at overholde de gældende regler.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nybyggeri/bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By - og sommerhuszoner	50 meter	Ca. 1,6 km
Lokalplanområder	50 meter	Ca. 545 meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	Ca. 163 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	Mere end 10 meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	Mere end 25 meter
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	Mere end 50 meter
Vandløb, dræn og søer * ¹	15	Mere end 15 meter
Offentlig vej, privat fællesvej	15	12 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Mere end 25 meter
Beboelse på samme ejendom * ²	15	Mere end 15 meter
Naboskel	30	12 meter

*¹ Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

*² Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Dog med undtagelse af §8 stk. 4 afstand til offentlig vej/privat fælles vej på 15 meter og §8 stk. 7 afstand til naboskel på 30 meter.

Der kan dispenseres fra disse afstandskrav, hvis det kan sikres med vilkår, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener.

Dispensation til naboskel

Den valgte placering af den nye drægtighedsstald 8a og den nye farestald 7a betyder at afstandskravet til naboskel til matrikel 23a strandgårde, Gammelsogn på 30 meter ikke kan opretholdes. Fra de nye stalde til naboskellet vil være henholdsvis 12 meter og 16 meter.

De nye staldafsnit er en forlængelse af de eksisterende bygninger. Nabomatriklen er en almindelig mark i drift. N. J. Fjordvej løber langs med matrikelskellet, men er ikke udmatrikuleret og derfor beliggende på nabomatriklen. Rent landskabeligt giver det mening at holde bygningerne samlet.

På den baggrund er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener ved at reducere afstandskravet til naboskel fra 30 meter til henholdsvis 12 meter for drægtighedsstalden og 16 meter for farestalden.

I henhold til §9, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug meddeles der derfor i denne tillægsgodkendelse dispensation til et reduceret afstandskrav til henholdsvis 12 meter fra den nye drægtighedsstald og 16 meter til den nye farestald til naboskel.

Dispensation til vej

Den valgte placering af drægtighedsstalden 8a betyder at afstandskravet til vej på 15 meter ikke kan opretholdes. Fra drægtighedsstalden og til vejen (N. J. Fjordsvej) vil der være 12 meter.

N. J. Fjordsvej er en grusvej, som går parallelt med Søndervig Landevej. Vejen er ikke befærdet og der er på stedet gode oversigtsforhold for både udkørende og passerende trafik. Der er tale om en grusbelagt vejforbindelse der primært anvendes af områdets landbrug som adgangsvej til de omkringliggende udspretningsarealer. Der er indkørsler ind til ejendommen fra vejen men ellers er der begrænset trafik på vejen. Det er en lige vej, hvor de gode oversigtsforhold stadig er opretholdt ved et reduceret afstandskrav på 12 meter til vej.

På den baggrund er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener ved at reducere afstandskravet til vej fra 15 meter til 12 meter.

I henhold til §9, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug meddeles der derfor i denne tillægsgodkendelse dispensation til et reduceret afstandskrav til 12 meter fra den nye drægtighedsstald til N. J. Fjordsvej.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt, med undtagelse af afstandskravene til vej og naboskel, der meddeles dispensation til, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x
Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker	x	
Vandløb		x			

De nye tilbygninger samt den nye gyllebeholder er beliggende indenfor kirkezone 3. Indenfor kirkezone 3 skal de kirkelige myndigheder høres, hvis der bygges over 12,5 meter i højden. De nye stalde etableres som en direkte forlængelse af de eksisterende stalde i samme højde. Drægtighedsstalden har en højde på 8,6 m plus en afksthøjde på 0,4m. Farestalde har en højde på 8,8 m plus et afkast på 2,5 m. Staldbygningerne holder sig under en højde på 12,5 m. Den nye gyllebeholder med telt vil også være under 12,5 meter i højden.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt (der er givet dispensation til afstandskraven til vej og naboskel) og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Geologiske interesseområder

Husdyrbrugets anlæg er beliggende inden for det geologiske interesseområde Holmsland Klit – Ringkøbing Fjord. Der er vigtigt at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgang og sammenhænge fremtræder klart i landskabet. De nye staldafsnit er en forlængelse af de eksisterende stalde og den nye gyllebeholder placeres i tilknytning til eksisterende bygninger og det vurderes ikke at være i strid med kommuneplanen.

Større uforstyrrede landskaber

Husdyrbruget ligger inden for et større uforstyrret landskab. Målsætningen for et større uforstyrret landskab er at landskabet så vidt muligt skal friholdes for nye større tekniske anlæg, som veje, master, større virksomheder, byudvikling mv., der kan have en stor syns- og støjmæssig indvirkning på omgivelserne. Landbrugsbyggeri vurderes som udgangspunkt ikke at være et større teknisk anlæg.

Værdifulde kulturmiljøer

Husdyrbruget ligger inden for det værdifulde kulturmiljø som beskrives: Fint kulturlandskab med rækkegårde i Søndervig, Gammelsohn kirke med udskepningssted samt den gamle cykelrute fra Ringkøbing til Søndervig.

Udpegningen af værdifulde kulturmiljøer i kommuneplanen udelukker ikke, at landskabet videreudvikles, men udpegningerne sikrer, at udviklingen sker med viden om og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier.

De nye staldafsnit er en forlængelse af de eksisterende stalde og den nye gyllebeholder placeres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse og det vurderes derfor ikke at være i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser.

Bevaringsværdige landskaber:

Bevaringsværdige landskaber er landskaber, der er særligt karakteristiske på grund af deres naturgrundlag (terræn, jordtype med videre), kulturgrundlag (byggeri, skov landbrug med videre) eller rumlige og visuelle fremtoning. Husdyrbrugets anlæg ligger inden for et bevaringsværdigt landskab, hvor etableringer og tilpasninger af byggeri og anlæg samt ændringer i arealanvendelsen så vidt muligt ske under hensyntagen til landskabets karakteristika.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger i landskabstypen Ringkøbing fjordlandskab og delområde Holmsland Sønderby.

Landskabsområdet er kendetegnet af et fladt terræn med en meget åben karakter ud over vandfladen.

Delområdet inden for landskabsområdet Holmsland Sønderby er afgrænset nord for fjordkystlinjen og syd for Søndervig Landevej og omfatter den del af den mindre bakkeø ved Holmsland, der falder mod fjordkysten og er præget af landbrug samt hegn.

Retningslinjer:

Der bør ikke opføres stort eller markant landbrugsbyggeri i landskabsområdet, da det ikke vurderes foreneligt med karakteren og den rumlige afgrænsning. Byggeri af stor og markant karakter bør placeres uden for fjordlandskabet, hvor det vurderes muligt.

Ved etablering af nødvendigt landbrugsbyggeri bør der lægges vægt på den landskabelige tilpasning, så byggeriet vil præge landskabsoplevelsen og udsigterne mindst muligt. Den samlede bygningsmasse bør fremstå ensartet og harmonisk i landskabet.

Ved landbrugsbyggeri i de omgivende landskabsområder er det også nødvendigt at tage hensyn til den visuelle påvirkning af fjordlandskabet. Der bør lægges vægt på den landskabelige tilpasning, der bør fremstå ensartet og harmonisk også i de omgivende landskaber.

Vurdering:

Byggeriet ligger samlet og de nye stalde ligger i forlængelse af de eksisterende bygninger og bygges i samme stil og farve. Den samlede bygningsmasse vil derfor fremstå ensartet og harmonisk i landskabet. Bygningernes gavle ligger ud mod henholdsvis fjorden og Søndervig Landevej, hvilket påvirker landskabet mindst muligt. De eksisterende udsigtskiler til fjorden fra Søndervig Landevej vil ikke blive påvirket, da bygningerne forbliver samlet.

Der vil blive påsat 2,5 meter høje ventilationsafkast på farestalden, hvilket er nødvendigt af hensyn til lugtpåvirkningen til det nærmest lokalplanlagte område. Alle afkast på denne bygning bliver ens i højden, men det vil ændre bygnings udtryk. Denne bygningsændring vil blive mest markant, når bygningen ses fra siden hvor alle de forhøjede afkast kan ses. Udsigten til fjorden vil dog ikke blive påvirket væsentlig på grund af staldens placering med gavlen ud mod fjorden. De eksisterende siloer på ejendommen er allerede høje og medvirk til at ejendommen virker som en samlet enhed.

Langs med farestalden mod øst er der beplantning, som på sigt bryder indkigget til stalden lidt op.

Det er vurderet at staldbygningerne er tilpasset landskabet, så byggeriet vil præge landskabsoplevelsen og udsigterne mindst muligt.

Bygningsbeskrivelse

Ansøger ønsker en placering i tilknytning til eksisterende faciliteter på Søndervig Landevej hvorfra alle selskabets smågrisene fremadrettet skal produceres. Ved at lægge staldene med tilknytning til eksisterende opnås maksimal udnyttelse af de investeringer der allerede er lavet i foderlader, siloanlæg, gylleopbevaring, mandskabsfaciliteter samt de mange eksisterende produktionskvadratmeter, der kan anvendes i den fortsatte drift.

De nye staldes placering er vurderet at have en beliggenhed hvor de sammen med den eksisterende bygningsmasse vil fremstå som en stor men samlet driftsenhed. Med gavlene vendt mod Søndervig Landevej vil de nye stalde blødt ejendommens udtryk op og indsynet til de meget lange bygninger er blevet skærmet.

Nye stalde etableres som en direkte forlængelse af eksisterende uden synlige forbindelsesgange mellem bygninger. Ny gyllebeholder placeres bag ejendommens bygningsmasse med tilknytning til de 3 tanke der allerede i dag er placeret samlet. Det er således ansøgers vurdering af udvidelsen ikke vil ændre markant på anlæggets nuværende udtryk.

Eksisterende foderlade, siloanlæg samt servicorum og mandskabsfaciliteter ligger i ejendommens ældre del af bygningsmassen. Disse afdelinger bevares og kan benyttes uden ændringer også efter udvidelsen.

Der etableres nødvendige fortanke og pumpefaciliteter til nye tilbygninger – disse forbindes til eksisterende tanke syd for bygningerne hvortil gyllen pumpes til lager. Der ændres ikke i gyllesystem eller fortanke til eksisterende stalde.

Der opføres i forbindelse med byggeriet en ekstra gylletank i tilknytning til de 3 eksisterende tanke syd for bygningsmassen. Ny tank etableres med fast overdækning.

Beskrivelse af byggeri's udseende:

Der skabes sammenhæng mellem nye og eksisterende bygninger ved at arbejde med en gennemgående farveholdning og materialevalg. Den nye drægtighedsstald og den nye farestald vil blive opført i forlængelse af de eksisterende bygninger og vil blive opført i lignende materialer og farvevalg som de eksisterende bygninger. Det er nødvendigt at påsætte afkast på 2,5 meter på bygningen med farestalde og babystalde af hensyn til lugt til det nærmeste lokalplanlagte område. Alle afkast på bygningen bliver ens i højden.

For at fremme byggeriets indpasning i landskabet stilles vilkår til et afdæmpet valg af farvenuance samt brug af ikke reflekterende materialer.

Bepantning:

Der henvises til miljøgodkendelsen dateret 20. august 2018, hvor der er stillet vilkår til beplantning, dette vilkår fastholdes.

Udklip fra miljøgodkendelsen: Ejendommens beliggenhed i et ret vindbelastet område gør det vanskeligt at etablere en beplantning med træer der kommer i højden. Ejer har derfor valgt en beplantningsstrategi for de eksisterende bygninger, med en lavere beplantning der som vist på oversigtskortet "snor sig" omkring bygningsmassen og de interne transportveje. Hensynet til forbipasserendes mulighed for 'kig' mod fjorden betyder, at der bevidst er fravalgt en meget tæt og uigennemtrængelig beplantning og i stedet er anlagt en mere 'luftig' enkel-rækket beplantning med mulighed for indkig til bygningsmassen. Den lave beplantning lader bygningernes gavle få et ret

dominerende fokus og derfor har ejer meget bevidst gennemarbejdet gavlenes udformning med vinduer og stålpladebeklædning.

Placeringen af beplantningen kan ses på bilag 3 over intern transport og beplantningsplan.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk.1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de

Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

Beregninger til de nærmeste kategori 1 naturområder:

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Lodbjerg - klithede (kode 2140)	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Lodbjerg - surt overdrev (kode 6230)	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Stadil Fjord - surt overdrev (kode 6230)	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Stadil Fjord - §3 mose	Kategori 1	Ansøger	2	Bn	0,0	0,0	0,0
Stadil Fjord - §3 mose	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1

Beregningspunkter: Stadil Fjord §3 moser

Der er udvalgt to naturpunkter til beregning hhv. NØ og NV for ejendommen – begge registrerede som §3 moser. Der er kun i det ene punkt optalt kumulation med andre husdyrbrug beliggende tættere ved det markerede naturpunkt.

Der skal jf. bilag 3 vurderes på totaldeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal deponering til naturområdet på 0,7-0,4-0,2 kg NH₃-N pr ha pr år afhængig af antallet af andre husdyrbrug der med deres produktion bidrager til afsætningen i samme naturpunkt. Besætningen deponerer efter udvidelsen hhv. 0,0 og 0,1 kg NH₃-N pr ha pr år.

Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 1 naturen også selvom der findes kumulation med 2 eller flere husdyrbrug.

Beregningspunkt: Stadil Fjord surt overdrev (kode 6230)

Der skal jf. bilag 3 vurderes på totaldeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal deponering til naturområdet på 0,7-0,4-0,2 kg NH₃-N pr ha pr år afhængig af antallet af andre husdyrbrug der med deres produktion bidrager til afsætningen i samme naturpunkt. Besætningen deponerer efter udvidelsen 0,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 1 naturen også selvom der findes kumulation med 2 eller flere husdyrbrug.

Beregningspunkt: Lodbjerg surt overdrev (kode 6230)

Der skal jf. bilag 3 vurderes på totaldeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal deponering til naturområdet på 0,7-0,4-0,2 kg NH₃-N pr ha pr år afhængig af antallet af andre husdyrbrug der med deres produktion bidrager til afsætningen i samme naturpunkt. Besætningen deponerer efter udvidelsen 0,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 1 naturen også selvom der findes kumulation med 2 eller flere husdyrbrug.

Beregningspunkt: Lodbjerg klithede (kode 2140)

Der skal jf. bilag 3 vurderes på totaldeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal deponering til naturområdet på 0,7-0,4-0,2 kg NH₃-N pr ha pr år afhængig af antallet af andre husdyrbrug der med deres produktion bidrager til afsætningen i samme naturpunkt. Besætningen deponerer efter udvidelsen 0,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 1 naturen også selvom der findes kumulation med 2 eller flere husdyrbrug.

Det nærmeste beregningspunkt ligger ca. 3,2 km fra husdyrbruget.

I kraft af den store afstand (mere end 3 km) og beregningerne til kategori 1 naturområderne er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Den ansøgte drift af anlægget, vurderes ikke at ville påvirke det pågældende habitatområde og dets udpegningsgrundlag på en måde, der hindrer målopfyldelse for habitatområdet, og det kan ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af området, selv om beskyttelsesniveauet er overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Beregninger til de nærmeste kategori 2 naturområder:

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
§3 Overdrev - V	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
§3 Overdrev - SØ	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,1

Beregningspunkt: §3 overdrev v. Von Å

§3 overdrev SØ for ejendommen på en afstand af ca. 2100 m. Der skal jf. bilag 3 vurderes på totaldeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal deponering til naturområdet på 1,0 kg NH₃-N pr ha pr år. Besætningen deponerer efter udvidelsen 0,1 kg NH₃-N pr ha pr år. Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 2 naturen.

Beregningspunkt: §3 overdrev v. Sønderbyvej.

§3 overdrev V for ejendommen på en afstand af ca. 2950 m. Der skal jf. bilag 3 vurderes på totaldeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal deponering til naturområdet på 1,0 kg NH₃-N pr ha pr år. Besætningen deponerer efter udvidelsen 0,1 kg NH₃-N pr ha pr år. Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 2 naturen.

En beregning af ammoniakdepositionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,1 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

I nærheden af staldanlægget er der registreret moser, overdrev og potentielt ammoniak følsomme skove. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

De nærmeste beliggende Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur i forhold til staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Navn:	Kategori:	Oprettet:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
§3 overdrev SØ	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,1
Skov	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,1	0,5
§3 mose - Von Å	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
§3 mose - V	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,2
§3 Overdrev - SV	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,1

Beregningspunkt: §3 overdrev SV for ejendommen ved Ringkøbing Fjord på en afstand af ca. 1600 m. Der skal jf. bilag 3 vurderes på merdeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal merdeponering til naturområdet på 1,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Besætningen merdeponerer efter udvidelsen 0,1 kg NH₃-N pr ha pr år. Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 3 naturen.

Beregningspunkt: §3 mose V for ejendommen ved Baggersvej på en afstand af ca. 1500 m. Der skal jf. bilag 3 vurderes på merdeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal merdeponering til naturområdet på 1,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Besætningen merdeponerer efter udvidelsen 0,1 kg NH₃-N pr ha pr år. Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 3 naturen.

Beregningspunkt: §3 mose Ø for ejendommen ved Von Å på en afstand af ca. 2550 m. Der skal jf. bilag 3 vurderes på merdeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal merdeponering til naturområdet på 1,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Besætningen merdeponerer efter udvidelsen 0,0 kg NH₃-N pr ha pr år. Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 3 naturen.

Beregningspunkt: §3 overdrev SØ for ejendommen ved Ringkøbing Fjord på en afstand af ca. 1600 m. Der skal jf. bilag 3 vurderes på merdeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal merdeponering til naturområdet på 1,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Besætningen merdeponerer efter udvidelsen 0,1 kg NH₃-N pr ha pr år. Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 3 naturen.

Beregningspunkt: Naturlig tilgroet og lysåben skov SV for ejendommen ved Tueshøj på en afstand af ca. 750 m. Der skal jf. bilag 3 vurderes på merdeponeringen til naturtypen, kravet til den ansøgte udvidelse er en maksimal merdeponering til naturområdet på 1,0 kg NH₃-N pr ha pr år.

Besætningen merdeponerer efter udvidelsen 0,3 kg NH₃-N pr ha pr år. Den ansøgte udvidelse opfylder således kravet til deponering på kategori 3 naturen.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Ammoniakfølsomme skove:

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov – naturlig lysåben tilgroet areal inden for 1.000 meter fra husdyrbruget. Ammoniakfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %. Der er beregnet en merbelastning med ammoniak til skoven på 0,3 kg N /ha/år.

Idet merbelastningen ligger under 1 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at projektet ikke vil medføre en ændring af skovens tilstand.

Øvrig natur omkring anlægget:

Inden for 300 meter fra staldanlægget forekommer der ikke vandhuller eller enge, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

Strandenge:

Nærmeste strandeng ligger ca. 380 m fra anlægget.

Strandenge er ikke kategori 3 natur, men §3-beskyttet natur.

Strandenge har en tålegrænse mellem 30-40 kg N/ha.

Der er beregnet en merbelastning med ammoniak på 0,4 kg N/ha/år til engen. Idet merbelastningen ligger under 1,0 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at merbelastningen er så minimal, at den ikke vil medføre biologiske ændringer af naturtypens tilstand.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af naturområderne.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern Kommune:

- Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:
- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Bæver: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb eller søer, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget. Har sin hovedaktivitet i et kerneområde, hvor dæmninger og bæverbo kan observeres - som oftest nær pilebuske, birk, bævreasp og røn.
- Ulv: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter, heriblandt grøn kølleguldsmed: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen og tillægget til miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter [§§ 16 a](#) og [16 b](#) i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand, jf. afløbsplanen i bilag 4

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Soyaskrå, mineraler og fedt indkøbes til produktionen. Byg og hvede avles så vidt muligt på egne arealer, resten indkøbes. Der anvendes hjemmeblandet våd- og tørfoder i staldene.

Udvidelsen af besætningen afleder mindre tilpasninger i foderlade og foderanlæg, men der vil ikke være behov for at tilføje udendørs siloer eller kornopbevaring i forbindelse med udvidelsen.

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Søndervig Landevej 9 er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse.
Håndtering på husdyrbruget: Der forefindes sanitære tilslutninger i forbindelse med stuehus og produktionsanlæg. Disse ledes til godkendt septiktank, dernæst til sivedræn. Septiktanken tømmes årligt, via den kommunale tømningssordning.
Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb. Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.
Håndtering på husdyrbruget: Tagvandet fra nye bygninger føres via dræn til lukket grøft øst for anlægget – grøften fungerer som forsinkelsesbassin for overfladevandet. Den ansøgte bygningsudvidelse vil udvide ejendommens tagfladeareal. Overfladevand fra nye tilbygninger, vil blive ledt til via dræn til sivegrøften øst for bygningerne. Nyeste bygninger fra 2018 er også tilkoblet denne sivegrøft.
Restvand

Definition og krav:

Vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrequisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift.

Håndtering på husdyrbruget:

Vaske- og rengøringsvand fra produktionen ledes til gyllebeholder.

Spildevand fra vaskeplads**Definition og krav:**

Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder.

Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.

Håndtering på husdyrbruget:

Rengøring af marksprøjter foretages på vaskeplads på ejendommen med afløb til gyllebeholder.

Der henvises desuden til afløbsplan i bilag 4.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Der sker ingen ændringer i forbindelse med dette tillæg, der henvises til miljøgodkendelsen dateret 20. august 2023.

Påvirkning af grundvand

Der sker ingen ændringer i forbindelse med dette tillæg, der henvises til miljøgodkendelsen dateret 20. august 2023.

Håndtering og opbevaring af affald

Se afsnit om iagttagelse af affaldshier

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

I forbindelse med dette tillæg, er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.

- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
  - Boligformål
  - Blandet bolig og erhvervsformål
  - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Søndervig Landevej 18	0	NY	382	382	644,9	Ja
 Tueshøj 7	0	NY	382	305,6	485,6	Ja
 Baggersvej 7	0	NY	793,9	793,9	1387,2	Ja
 N J Fjordsvej 20	0	NY	793,9	793,9	584,4	Nej
 Søndervig Landevej 7C	0	NY	793,9	793,9	1370,1	Ja
 Kloster	0	NY	1045,7	1045,7	1799,1	Ja
 Oplevelsescenter Ringkøbing	0	NY	1045,7	1045,7	2645,9	Ja
 Strandgårde, Gammelsogn	0	NY	1045,7	1045,7	1627,3	Ja
 Strandgårde, Gammelsogn	0	NY	1045,7	1045,7	1387,4	Ja
 Søgård Hgd., Nysogn	0	NY	1045,7	1045,7	1650,8	Ja

Konsekvenszone: 1179 meter

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen. Dette krav er overholdt for de nærmeste enkelt boliger og byzonerne ved Ringkøbing og Kloster.

538 meter mod øst er et lokalplanlagt område (lokalplan nr. 80) udlagt til blandet bolig og erhverv.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk (digital ansøgningsystem) viser, at genekriterierne til lokalplan nr. 80 ved Esbogårde ikke kan overholdes beregnet efter den nye lugtberegning. Indsat som enkeltbeboelser i landzone opfylder den ansøgte produktion lugtgenekravet til de tre nærmest beliggende boliger i det lokalplanlagte område. Men i hht. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §31 nr. 2 skal der vurderes til zonegrænsen og hertil opfylder husdyrbruget ikke genekriterierne som er overskredet med 184 m.

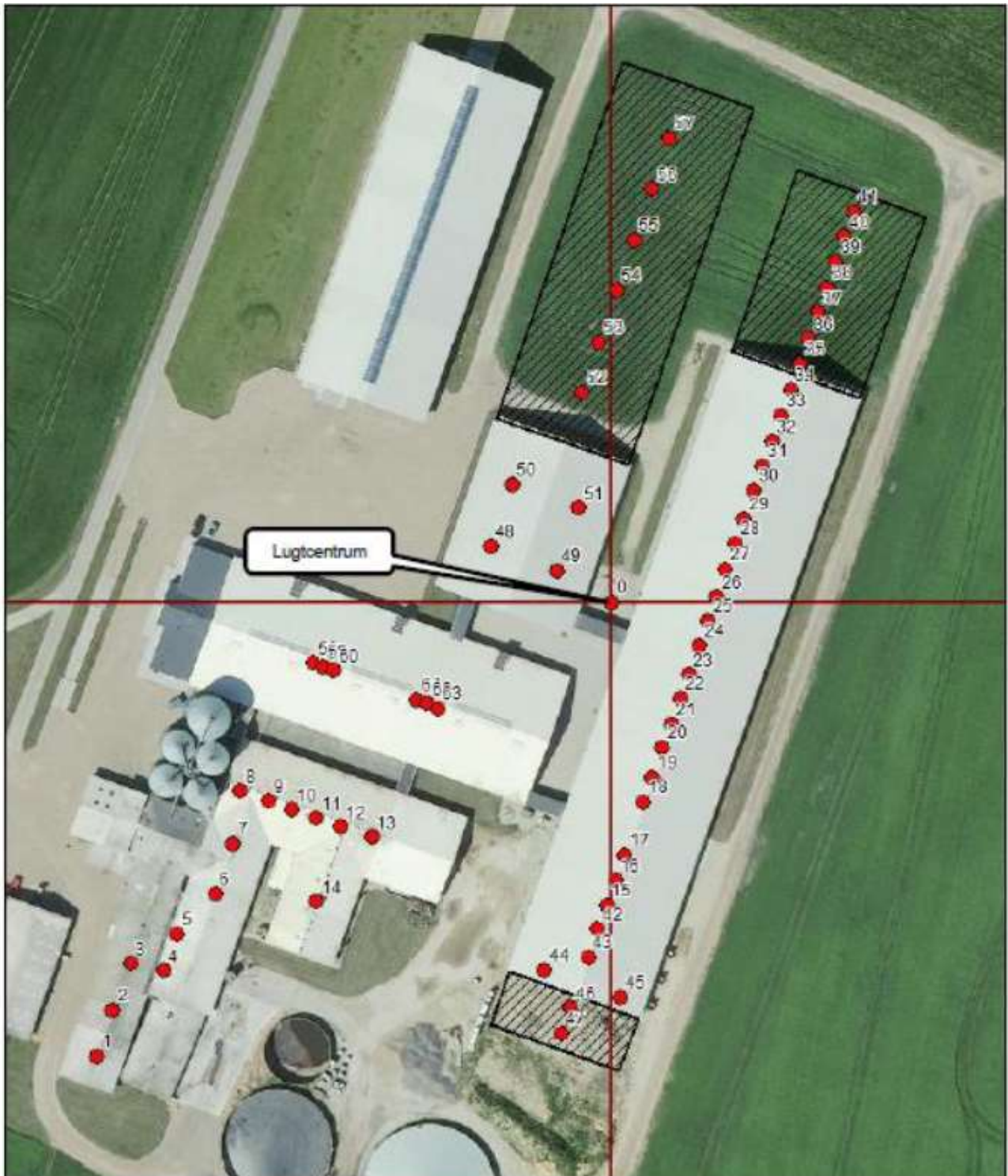
OML beregning;

Iht. bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kan den standardiserede spredningsmodel efter OML-modellen (NY), der er indeholdt i Miljøstyrelsens lugtberegningsmodul i ansøgningssystemet, erstattes af en konkret spredningsberegning efter OML-modellen.

I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er der foretaget en konkret lugtberegning efter

OML-modellen. Modellen vil med terrændata, en detaljeret meteorologisk model samt en nøjagtig angivelse af ejendommens ventilationsafkast give et meget mere præcist spredningsbillede af ejendommens lugtgener. Resultatfil og konklusion er vedhæftet som bilag – herunder gengives de vigtigste konklusioner. Se Bilag 10 OML-Beregning

Alle ejendommens afkast er inddateret til beregning og staldanlæggets lugtcentrum fastlagt efter nedenstående oversigt;

Omkringliggende beboelser samt lokalplan er opmålt og placeret med følgende afstand og vinkeludstrækning;

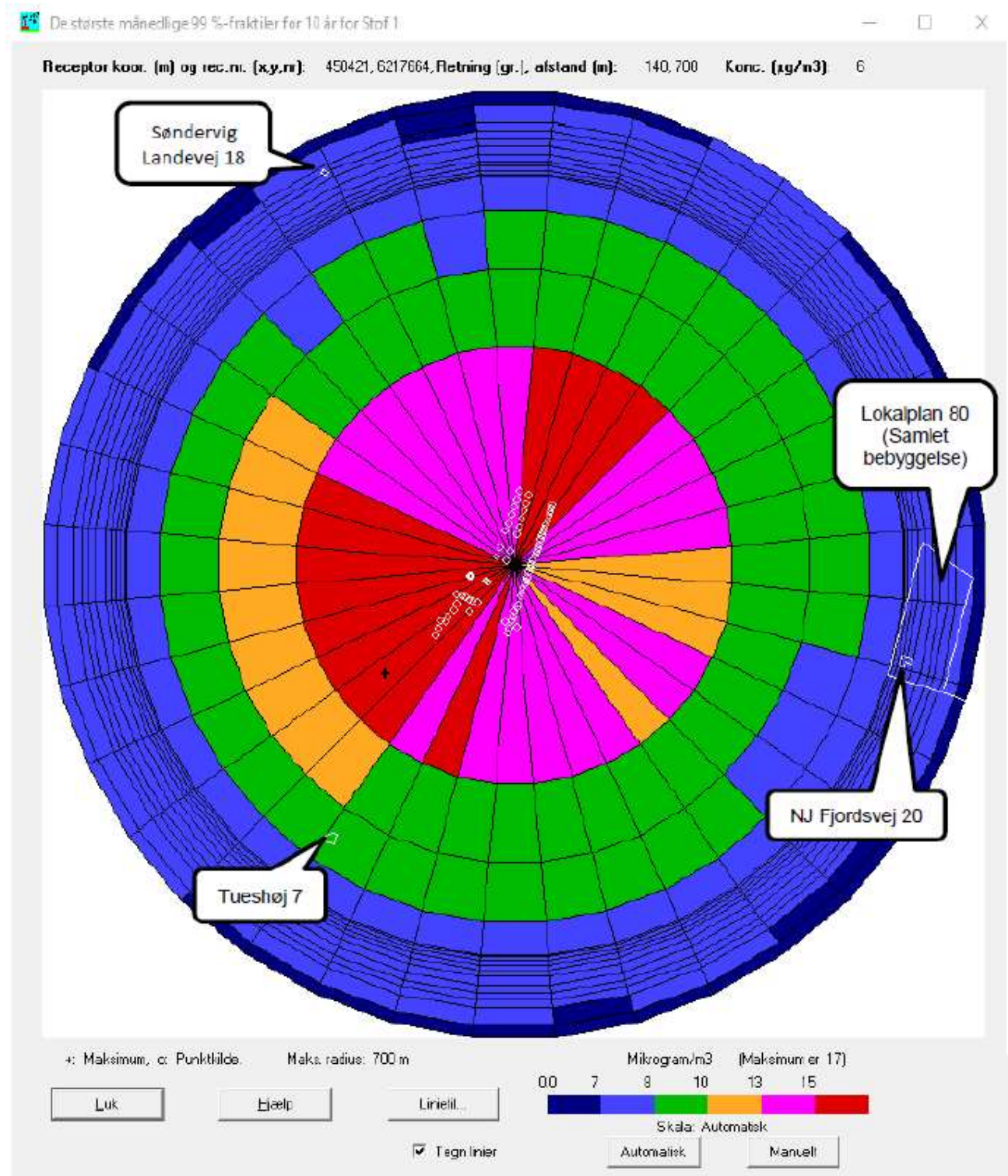
Bebyggelse	Retning	Afstand	Grænseværdier
Tueshøj 7	215°	480 m	15 OUe/m ³
Søndervig Landevej 18	335°	640 m	15 OUe/m ³
NJ Fjordsvej 20	105°	590 m	7 OUe/m ³
Lokalplan 80	85°	605 m	7 OUe/m ³
(samlet bebyggelse)	90°	595 m	
	96°	583 m	
	103°	577 m	
	105°	579 m	

Virkemidler anvendt i beregningen er følgende;

- Anvende miljøkryds i alle afkast med undtagelse af afkastene 1, 2 og 3 i stald 1, som øger vindhastigheden med 40 %.
- At forhøje afkastene på stald 7, 7a, 7b og 7c med 1,5 m, svarende til min. 2,5 m over tagryggen.
- At placere afkastene på stald 8a min. 0,4 m over tagryggen.

Resultatet er at grænseværdierne for den beregnede lugtgene kan overholdes i alle udvalgte punkter – illustreret ved nedenstående tabel og cirkeldiagram.

Bebyggelse	Retning	Afstand	Resultat	Grænseværdier
Tueshøj 7	215°	480 m	9 OUe	15 OUe/m ³
Søndervig Landevej 18	335°	640 m	7 OUe	15 OUe/m ³
NJ Fjordsvej 20	105°	590 m	7 OUe	7 OUe/m ³
Lokalplan 80 (samlet bebyggelse)	85°	605 m	7OUe	7 OUe/m ³
	90°	595 m	7OUe	
	96°	583 m	7OUe	
	103°	577 m	7OUe	
	105°	579 m	7OUe	

Det er således ansøgers vurdering, at den ansøgte udvidelse med de valgte tiltag på anlægget ikke vil give anledning til markante lugtgener for omkringboende, hverken enkeltbeboelser, samlede bebyggelser, lokalplanlagte områder eller byzoner.

Kommunens vurdering:

Der er i forbindelse med beregningerne af lugtemissionen fra staldanlæggene foretaget en konkret

OML-beregning. Beregningerne viser, at genekriteriet på 7 OUE/m³ er opfyldt ved det lokalplanlagte område (lokalplan nr. 80 – udlagt til blandet bolig og erhverv), hvis der foretages visse ændringer på ejendommens ventilationssystem.

Placeringen af afkastene, afkasthøjderne samt røggashastigheden i afkastene indgår bla. i beregningsforudsætningerne og disse parametre er afgørende for, at husdyrlovens lugtgenekriterier kan overholdes. Derfor stilles der vilkår om, at afkastene skal placeres og udformes samt ventilationssystemet skal indrettes, som angivet i OML-beregningen.

Hvilket inkludere de angivne tiltag:

- At der anvendes miljøkryds i alle afkast med undtagelse af afkastene 1, 2 og 3 i stald 1, som øger afkasthastigheden med 40 %.
- At afkastene på stald 7, 7a, 7b og 7c forhøjes med 1,5 m, svarende til min. 2,5 m over tagryggen.
- At afkastene på stald 8a placeres min. 0,4 m over tagryggen.

Se bilag 9 for bygnings- og ventilationsdata.

For at ventilationssystemet kan fungere med optimal effekt og begrænset energiforbrug stilles der vilkår om, at ventilationssystemet skal vedligeholdes og rengøres ved hvert holdskifte. Der skal føres logbog for tidspunkt for rengøring og vedligehold af ventilationssystemet og hvornår der kan være udført service på systemet. Logbogen skal opbevares for de seneste 5 år og skal kunne fremvises ved tilsyn.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Undersøgte alternativer:

Hovedparten af produktionens lugtenheder vil efter udvidelsen stamme fra ejendommens fare- og babystalde – således er 75.710 OUE/s ud af de samlede 123.131 OUE/s fra denne bygning. Herudover 36.061 OUE/s fra ejendommens 2 drægtighedsstalde mens kun en lille resterende andel på 11.360 OUE/s udledes fra ejendommens ældste og ombyggede stalde.

Undersøgte alternativer til den valgte løsning skal herunder kort gennemgås;

Luftrensning – et hyppigt anvendt tiltag med god lugtreducerende effekt. Rensning kræver at afkastluften kan samles og føres forbi central placeret luftrenser og det kan derfor være et vanskeligt tiltag at implementere i eksisterende bygninger.

Ny farestald samt babystalde er opført med nye og opdaterede brandkrav og derfor gennemskåret af 4 store brandvægge. Det er vanskeligt, grænsende til umuligt at få godkendt en gennemgående luftkanal i tagrummet på denne bygning efter ibrugtagningen. Nye stalde af denne type der godkendes til luftrensning pålægges krav om at føre luftkanaler under gulv i betonstøbte kanaler, hvilket indlysende ikke er muligt at implementere i eksisterende byggeri. Der kan derfor ikke luftrenses fra farestald/babystalde.

Ejendommens to drægtighedsstalde inkl. ansøgte tilbygning ligger adskilt af den lovpligtige brandsikringsafstand på 10 m og den nye tilbygning formodes ligeledes at få krav til endnu en brandadskillelse – altså 2 brand vægge og en afstand på 10m til ejendommens ældste drægtighedsstald. Antaget at man kunne placere en luftrenser centralt mellem disse bygninger og få luften flyttet til denne for rensning så er der tale om en ret lille andel af de samlede udledte lugtenheder (29%). Luftrenseren kan ved delrensning 10-20% af volumen maksimalt fjerne ca. 15% af

lugtenhederne – her svarende til 5337 OUE/s eller omregnet 4% af den samlede udledning. Reduktion i dette niveau løser ikke udfordringen med lugtgene til det lokalplanlagte område og muligheden for etablering af luftrens på disse dele af anlægget er derfor også forkastet.

Samlet afkast – et virkemiddel der i praksis reducerer antallet af afkast samt øger afkasthastighed og -højde hvilket sikrer en bedre opblanding og fortynding af de udledte lugtenheder.

Idet eksisterende stalde som tidligere nævnt er opført med skærpede krav til brandsikring er det ikke muligt at samle afkast på tværs af brandsektioner. Derudover har leverandør vurderet på omkostningerne til at nedtage, rørføre og samle afkast i 7 brandafsnit på farestalden og 3 brandafsnit på drægtighedsstalden. Herunder udbedre og lukke tagfladen, genberegne og ombygge spærkonstruktioner for at skabe plads til ekstra rørføring i gitterspæret. Konklusionen er blevet, at det bliver en praktisk og økonomisk ret krævende indsats, hvorfor man vælger at se bort fra denne løsning som et reelt alternativ.

Forhøjede afkast – ligesom løsningen med at samle afkast er en forhøjelse af afkastet med til at løfte luftfanen højere op og derved skabe en bedre opblanding af luften som dermed fortynder de udledte lugtenheder. Jo højere afkast jo bedre opblanding og effekt på den beregnede lugtgeneafstand.

Muligheden for at implementere dette praktiske tiltag er fornuftigt også på en eksisterende bygning. Ansøger har derfor arbejdet med løsningskombinationer på både nye og ældre bygninger med henblik på de landskabelige hensyn der gælder i landzone.

Ejendommens eksisterende farestald er anlæggets primære bygning og den mest synlige for forbipasserende – forhøjede ventilationsafkast vil udgøre en markant ændring af bygningens udtryk. Det er derfor undersøgt hvorvidt der med indsats på alle andre stalde end farestalden vil være muligt at opnå en effekt på lugtgene ift. lokalplangrænsen v. Esbogårde.

Konklusionen er at den beskrevne fordeling af lugtenhederne mellem bygningerne – 62% fra farestalden - gør det vanskeligt at finde balance hvis vi skal undgå at ændre på farestalden, som samtidig er den bygning der ligger nærmest lokalplanområdet. Fokus i den valgte løsning er derfor lagt på denne stald frem for eksisterende og ældre dele af bygningsanlægget.

Miljøkryds – en plastik-indsats til alle afkastrør som ensretter afkastluften og accelererer lufthastigheden i afkastet. Ligesom for de samlede afkast øger det afkasthøjden og dermed fortyndingen af lugtenhederne.

Miljøkryds kan eftermonteres i alle skorstene der er produceret hos SKOV A/S.

Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift								
Staldafsnit								
Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	523496	0	3245,0	3905,0	0	3245,0	3905,0	550
Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	523499	0	6195,0	7455,0	0	6195,0	7455,0	1050
Stald 7 - Farestald løsdrift	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	523503	0	8685,5	47920,0	0,0	8685,5	47920,0	2995
Stald 8 - Drægtighedsstald	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	523506	0	1876,2	2257,8	0,0	1876,2	2257,8	318
	523505	0	4336,5	5218,5	0,0	4336,5	5218,5	735
Stald 9 - Drægtighedsstald	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	523507	0	10230,6	12311,4	0	10230,6	12311,4	1734
Stald 8a - Drægtighedsstald	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	527856	0	13522,8	16273,2	0,0	13522,8	16273,2	2292
Stald 7a - Farestald løsdrift	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	527853	0	3042,1	16784,0	0,0	3042,1	16784,0	1049
Stald 7c - Babystalde	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	527886	0	3600,0	6300,0	0	3600,0	6300,0	300
7b - Babystalde	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	542983	0	468,0	819,0	0	468,0	819,0	39
	541790	0	4920,0	8610,0	0	4920,0	8610,0	410
Sum			60121,7	127853,9		60121,7	127853,9	

Nudrift									
Staldafsnit									
Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)	Produktionstid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
		527803	0	3245,0	3905,0	0	3245,0	3905,0	550
Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)	Produktionstid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
		527805	0	6195,0	7455,0	0	6195,0	7455,0	1050
Stald 7 - Farestald løsdrift	Produktionstid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
		541793	0	8685,5	47920,0	0,0	8685,5	47920,0	2995
Stald 8 - Drægtighedsstald	Produktionstid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
		527809	0	5079,9	6113,1	0,0	5079,9	6113,1	861
		527808	0	1416,0	1704,0	0,0	1416,0	1704,0	240
Stald 9 - Drægtighedsstald	Produktionstid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
		523508	0	10230,6	12311,4	0	10230,6	12311,4	1734
Klimacontainer	Produktionstid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
		523511	0	888,0	1554,0	0	888,0	1554,0	74
7b - Babystalde	Produktionstid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
		541791	0	4920,0	8610,0	0	4920,0	8610,0	410
Sum			40660	89572,5		40660	89572,5		

Gyllebeholdere nærmere end 300 meter fra beboelse.

Det er et lovkrav, at gyllebeholdere der indeholder husdyrgødning af svin eller kødædende pelsdyr og ligger mindre end 300 m fra nabobebyggelse på etableringstidspunktet, skal være forsynet med fast overdækning. Medmindre de er lovligt etableret før den 1. januar 2007 eller godkendt før 1. januar 2007.

Der ligger ikke beboelser indenfor 300 meter fra husdyrbrugets nye gyllebeholder.

Der ligger beboelse indenfor 300 meter fra husdyrbrugets øvrige gyllebeholdere. Beholderne er opført inden 1. januar 2007, og er derfor ikke omfattet af kravet om fast overdækning.

Støj og rystelser

Ansøger oplyser:

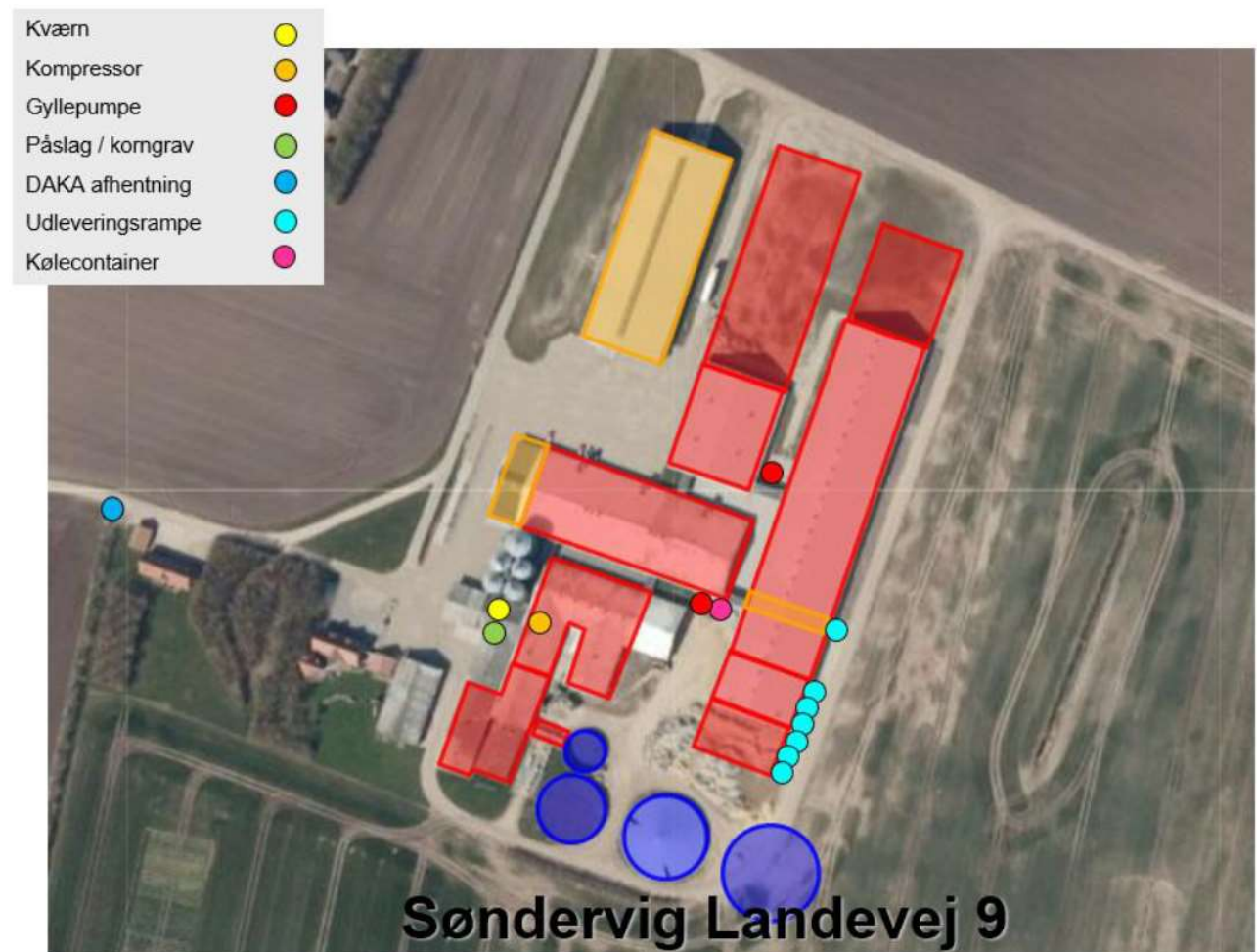
Støj:

Støj kan forekomme fra korntørring, ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og indtransport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen.

Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet, dog vil ventilationsanlægget generelt køre mindre i aften- og nattetimer grundet lavere udendørstemperatur. Da vinduer og døre normalt er lukkede i svinebesætninger, vurderes støjniveauet fra dyrene i stalden at være meget lavt.

Kompressorer til foderanlægget vil køre flere gange i døgnet i forbindelse med foderblanding samt udfodring. Faciliteter til foderblanding samt udfodring er placeret indendørs og det vil være usandsynligt at disse vil give anledning til støjgener udenfor ejendommen.

Støv- og støjkilder for placering af disse på bedriften.

Støj fra husdyrbruget som følge af ovenstående aktiviteter vurderes ikke at være væsentlige for omgivelserne. Herved lægges der vægt på, at det åbne land betragtes som landbrugets erhvervsområde, og at omboende til en vis grad må acceptere de gener, som landbrugets aktiviteter medfører.

Der vil i forbindelse med miljøgodkendelsen stilles støjvilkår, som omfatter hele ejendommen, dog undtaget transporter uden for selve ejendommen.

Skulle der således mod forventning indgå berettigede støjklager, kan kommunen efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre akkrediterede støjmålinger, samt om nødvendigt påbyde støjdæmpende tiltag, f.eks. i form af støjvolde eller alternativ placering af støjkilder.

Det er ikke ansøgers vurdering af den ansøgte udvidelse af produktionsarealet medfører ændringer i ejendommens drift der vil få konsekvenser for produktionens nuværende støjbidrag til omgivelserne.

Rystelser/vibrationer:

Rystelser og vibrationer er som oftest tæt knyttet til støjkilder som nævnt ovenfor.

I forbindelse med udvidelsen af produktionen på Søndervig Landevej, foretages der ikke ændringer, som forventes at aflede rystelser eller vibrationer der kan registreres udenfor anlægget. Undtaget er dog selve byggeriet hvor man i byggeperioden antageligt vil kunne registrere rystelser og vibrationer forbundet med arbejdet på byggepladsen.

Det er ikke ansøgers vurdering af den ansøgte udvidelse af produktionsarealet medfører ændringer i ejendommens drift der vil få konsekvenser for de rystelser eller vibrationer der måtte udsendes fra produktionen.

Kommunens vurdering:

Ansøger har redegjort for de primære støjkilder på husdyrbrug.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af dette tillæg til miljøgodkendelse.

Der er i tillægget til miljøgodkendelsen fastsat vilkår om maksimale grænser for støj og rystelser, samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj eller rystelser for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser:

Produktionen foregår i lukkede stalde, - deraf begrænsede gener fra lys udenfor matriklen. Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder. Der er lys på alle udleveringsramper som anvendes ved læsning af grise.

Det er ikke ansøgers vurdering af den ansøgte udvidelse af produktionsarealet medfører ændringer i ejendommens drift der vil få konsekvenser for produktionens nuværende lysbidrag til omgivelserne.

Skulle der således mod forventning indgå berettigede klager over lysgener fra ejendommen, kan kommunen efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at dæmpe ejendommens lyskilder, for eksempel ved at retningsbestemme udendørs lyskilder, så unødige fjernvirkninger undgås.

Kommunens vurdering: Der sker ikke væsentlige ændringer i forhold til lys i forbindelse med udvidelsen i dette tillæg. Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser:

Fluer på ejendommen bekæmpes primært ved at holde en god hygiejne i staldene.

Desuden har de mange daglige overbrusninger af gødearealet negativ indflydelse på fluernes levevilkår og formeringsevne.

Skulle der opstå behov, iværksættes bekæmpelsesprogram i overensstemmelse med nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi.

Kommunens vurdering:

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Ansøger oplyser:

I forbindelse med råvareleverancer kan der opstå støvgener. Støvpartiklerne vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens korngrav, siloanlæg, foderlade og blanderum. Støvpartiklernes størrelse og vægt taget i betragtning vil det være usandsynligt, at støv fra denne arbejdsfunktion skulle give anledning til gener i lokalområdet eller hos nærmeste nabo.

Ved udvidelsen vil produktionen af smågrise øges grundet en forøgelse af besætningens soantal. Foderanlæg, type og blanding vil være uændret. Male-blande anlæggets kapacitet vil være uændret i ansøgt drift.

Støvgener i forbindelse med transporter forventes ikke ændret i forhold til den nuværende drift. Eksisterende adgangsvej/indkørsel er asfalteret. Transporter omkring ejendommens bygninger forventes ikke at aflede støvgener til naboer eller off. vej.

Det er ikke ansøgers vurdering af den ansøgte udvidelse af produktionsarealet medfører ændringer i ejendommens drift der vil få konsekvenser for produktionens nuværende støvbidrag til omgivelserne.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en godkendelse efter husdyrloven vurdere, om til-og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en godkendelse efter husdyrloven stilles vilkår om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugsloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser:

Transporter forekommer i forbindelse med levering og afhentning af levende og døde dyr. Derudover transporter i forbindelse med husdyrgødning, foder, olie til opvarmning samt almindelige leverancer af forbrugsvarer til driften og dennes ansatte.

Se nedenstående oversigt over transporter;

Antal	Kapacitet pr. læs	Kommentar til transporten	Estimeret ændring pr. år
Smågrise (fra)	Traktor	Grisene flyttes hver uge - ca. 3 transporter. Smågrisene transporteres fra ejendommen i egne køretøjer. Transporterne foregår på lørdage og i tidsrummet kl. 08-13.	+52
Polte/gylte	Traktor	Grisene flyttes til ejendommen fra egne stalde – 1 læs pr. uge.	Uændret
Slagtedyr	Lastbil	Der afhentes slagtedyr fra ejendommen 1 gang pr. uge.	

		I hverdage i tidsrummet 06-16.	Uændret
Døde dyr	Lastbil	Der afhentes døde dyr fra ejendommen 2 gang pr. uge. DAKA afhenter og planlægger transporten – ejer har ingen indflydelse på tidspunktet for afhentning.	+52
Færdigfoder	Lastbil	Der blandes færdigvarer til produktionen på Toftvej 12, som transporteres fra foderladen på Søndervig Landevej	Uændret
Eget Korn	Traktor	Transporterne er koncentreret omkring høst i juli-august. Høstarbejde planlægges efter vejret, -natlige transporter og weekend arbejde kan forekomme i denne periode.	Uændret
Indkøbt korn	Lastbil	Indkøbt korn leveres fra foderstof, en leverance hver 2. uge. Transporter vil forekomme på hverdage i tidsrummet kl. 6.30-17.00.	Uændret
Indkøbt korn fra naboer	Traktor	Omkring høst modtages korn via traktor og vogn fra naboer i området. Høstarbejde planlægges efter vejret, -natlige transporter og weekend arbejde kan forekomme i denne periode.	
Soyaskrå	Lastbil	Soya leveres af vognmand, en leverance hver 2. uge. Transporter vil forekomme på hverdage i tidsrummet kl. 6.30-17.00	Uændret
Mineraler	Lastbil	Tilskudsfoder leveres af vognmand. En leverance pr. måned. Transporter vil forekomme på hverdage i tidsrummet kl. 6.30-17.00	Uændret
Gylle	Traktor	Husdyrgødningen transporteres af egen maskinpark til udbringning på marken. Udbringningen tilstræbes at foregå i tidsrummet kl. 06.00-22.00 på hverdage. Gyllekørsel kan i højsæson med turister opstarte kl. 04 og pause 10-16 hvor der er meget trafik.	+114
Gylle til buffertank	Lastbil	Husdyrgødningen transporteres til ekstern lagertank af maskinstation på hverdage i tidsrummet mellem kl. 7-16. Dette vil forekomme ca. hver 3. måned. Gyllekørsel kan i højsæson med turister opstarte kl. 04 og pause kl. 10-16 hvor der er meget trafik.	Uændret

Ændringer til transporter fra ejendommen:

Transporter med smågrise fra ejendommen øges fra nuværende 2 transport til fremadrettet 3 transporter pr. uge.

Transporter med døde grise fra ejendommen øges fra nuværende 1 transport til fremadrettet 2 transporter pr. uge.

Den ekstra produktion af husdyrgødning lægges til lager i ejendommens nye tank – med en udvidelse af besætningen fra 2100 søer til anslået 2700 søer vil der med en beregnet normproduktion af

husdyrgødning inkl. vaskevand være tale om yderligere 4000 kbm husdyrgødning til opbevaring. Dette omregnes til 114 ekstra transporter pr. år.

Samlet set kan ændringerne altså opgøres til en stigning i antallet af tunge transporter svarende til ca. 218 kørsler til/fra ejendommen.

Ansøger har ovenfor beskrevet transporterne til ejendommen. Den ansøgte ændring af produktionsarealet vil øge trafikken til/fra ejendommen – antallet af transporter med smågrise, døde dyr samt husdyrgødning vil øges ved udvidelsen.

Ejer henviser til god landmandspraksis, og præciserer for ansatte og vognmænd at transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, så omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Indkørslen til Mogensgaard er matrikuleret til Søndervig Landevej 9.

Beboelserne på Søndervig Landevej 7 samt medhjælperboligen på Søndervig Landevej 9a-e er tildelt vejret, og benytter derfor også indkørslen som adgangsvej til deres boliger. Mogensgaard varetager vejens vedligehold. Vejen er asfalteret for at reducere gener fra støv, og fremstår i god stand.

Antallet og typerne af transporter til og fra husdyrbruget vurderes ikke at afvige fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

Ejendommen er tilmeldt biogas og har søgt om at levere al gylle fra adressen til forgasning. Det er således forventeligt at der i fremtiden vil blive foretaget ændringer i ejendommens transportoversigt. Som leverandør til biogasanlæg er frisk gylle, hyppig udslusning og ugentlige afhentninger nødvendig. Ejer ved på ansøgningstidspunktet ikke hvornår en levering kan opstartes.

Kommunens vurdering:

Ansøgt projekt vil betyde en forøget transport på 218 kørsler til og fra husdyrbruget. Der er tale om, at især antallet af transporter med smågrise, døde dyr og husdyrgødning vil stige. Den primære vej ned til husdyrbruget er asfalteret.

Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Management

Foder

Forbrug af vand og energi

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^b	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Stald 7 - Farestald løsdrift	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Stald 8 - Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Stald 8 - Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Stald 9 - Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Stald 8a - Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,85	1,20
Stald 7a - Farestald løsdrift	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,59	0,66
Stald 7c - Babystalde	Smågrise. Drænet gulv + spalter (50%/50%)	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,58	1,20
7b - Babystalde	Smågrise. Drænet gulv + spalter (50%/50%)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,50 - 0,58 ^b	1,20
7b - Babystalde	Smågrise. Drænet gulv + spalter (50%/50%)	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,58	1,20

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT							
Produktion	Areal (m ²)	BAT krav (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)	
(#523496) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	550	1,20	1	660			
(#523499) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1050	1,20	1	1260			
(#523503) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	2995	0,48	1	1449	1479		
(#523505) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	735	0,88	1	647	584		
(#523506) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	318	0,88	1	280	253		
(#523507) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1734	1,20	1	2081			
(#527856) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	2292	0,85	1	1954			
(#527853) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	1049	0,59	1	619			
(#527886) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	300	0,58	1	174			
(#541790) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	410	1,20	1	492			
(#542983) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	39	0,58	1	23			

Begrundelse for ansøgers forslag og kommunens krav	
Produktion	Ansøgers begrundelse
(#523503) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	BAT-fastlåst til godkendt niveau for nudriften
(#523505) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	BAT-fastlåst til godkendt niveau for nudriften
(#523506) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	BAT-fastlåst til godkendt niveau for nudriften

I tillæg nr. 1 var der regnet med en reduktion af ammoniakemissionen med 25,2% i stald 7 og 33, 8% i stald 8.

Der anvendes i ansøgt drift et gennemsnit for alle stalde – for at lette kontrollen ved tilsynet. Som det fremgår af vedhæftede bilag fra Klimadan skal der således køles med en effekt på 26,7% i hhv. fare- og drægtighedsstalder. (bygning 7, 7a + 8, 8a)

For at dokumentere de ændrede effekter på det indsatte virkemiddel har ansøgers konsulent 'låst' BAT-niveauet til den beregnede og godkendte nudrift. Se skema herunder. Herefter er effekten på virkemidlet ændret til leverandørens forslag for gennemsnitsbetragtning og beregningen af ansøgt drift herefter gennemført.

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 9578 kg NH₃-N/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 989 kg NH₃-N/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 10567 kg NH₃-N/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 10429 kg NH₃-N/år.

Der anvendes følgende ammoniakreducerende tiltag:

- Gyllekøling i følgende staldafsnit (stald 7 + 7a og stald 8 + 8a). Den ammoniakreducerende effekt er 26,7 % i disse staldafsnit
- Teltoverdækning af gyllebeholder 3 fra 2006 på 3000 m³ og den nye gyllebeholder på 4000 m³. Den ammoniakreducerende effekt er 50% fra de to gyllebeholdere

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt med 138 kg.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	9578	989	10567
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	9798	631	10429
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	138
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Udover beregningen af den samlede ammoniakemission har ansøger beskrevet husdyrbrugets valg af den bedst tilgængelige teknik, herunder forhold til råvarer energi, management m.v.

Der er beskrevet følgende vigtigste anvendte virkemidler:

- Staldsystemer
- Overbrusningsanlæg
- Opbevaring af husdyrgødning

Nedenstående emner er beskrevet under afsnittet IE-brug:

- Vand og energiforbrug
- Fodring
- Management

Staldindretning

Babystaldene til smågrise etableres med drænet gulv + spalter (50%/50%). Drægtighedsstaldene til søer, gøde og drægtige er etableret med staldsystemet løsgående, delvis spaltegulv. Farestaldene til diegivende søer er etableret på staldsystemet kassetier, delvis spaltegulv.

Ansøger opfylder med de allerede valgte og implementerede virkemidler ansøgningens krav til BAT.

Der er i forbindelse med seneste udbygning af anlægget i 2018 implementeret varmepumpeanlæg der ved etableringen er beregnet til at kunne håndtere den her ansøgte udvidelse. Leverandør har således inddraget de nye produktionskvadratmeter i beregningen for varmepumpernes drift og justerer derfor den inddaterede effekt sammenlignet med nudriften. Anlægget bliver monteret med MiljøKit – således

sikres effekten fastholdt på det ansøgte niveau ved at køle mere end anlæggets forventede varmebehov.

Der etableres gyllekøling i de nye stalde 7a og 8a.

Der anvendes i ansøgt drift et gennemsnit for alle stalde – for at lette kontrollen ved tilsynet. Som det fremgår af vedhæftede bilag fra Klimadan skal der således køles med en effekt på 26,7% i hhv. fare- og drægtighedsstalde. (bygning 7, 7a + 8, 8a)

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Management

I henhold til BREFF dokumentet er det BAT at træne og uddanne medarbejdere, registrere og søge at minimere ressourceforbruget i produktionen, at minimere affaldsmængder og have fastlagte rutiner omkring sortering og bortskaffelse samt løbende at opdatere og udvikle en Beredskabsplan til brug ved ulykker eller utilsigtede hændelser med risiko for ansatte og omgivende miljø.

Husdyrbruget håndterer management på følgende måde;

Ingen ændringer jf. tidligere beskrevet.

- Driften af ejendommen er delt op i teams
- Hvert enkelt team har sit ansvarsområde med den daglige drift. Det gælder pasning af dyr. Dyrevelfærd, medicinforbrug / opgørelser, foderoptimeringer osv.
- I 2013 blev "value based management" introduceret.
- Ejendommens vision og værdier kan ses på hjemmesiden www.mogensgaard.dk
- Processen har højnet ansvaret hos den enkelte.
- Der er lavet introduktionsprogram for nye medarbejdere, og de enkelte arbejdsopgaver er beskrevet.
- E-kontrol udarbejdes og gennemgås med bedriftsdyrlægen en gang årligt.
- En gang om året lavet Danish Crown et "Code of practice" besøg på ejendommen. Her er der specielt fokus på anvendelse af fremmedstoffer i produktionen samt dyrevelfærd.
- Der er alarmsystem i alle staldafsnit. Disse tjekkes af autoriseret installatør en gang årligt. Derudover afprøves alarmanlægget en gang ugentligt med opkald.
- Ugentlige medarbejdermøder.
- Hver 3. måned laves status på hele bedriften. Her opføres produktionen af grise, forbrug af foder, el, gas, vand som indgår i en kvartalsrapport.
- Medarbejderne er orienteret om at ejendommen er miljøgodkendt og hvilket ansvar der dermed følger.
- Rengøring i og omkring bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at sikre der ikke opstår uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressourceforbruget i driften og de daglige arbejdsgange.

- Ud fra et proportionalitetshensyn er der fokus på hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- Der er udarbejdet Beredskabsplan.
- Der er faste rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens affald.
- Produktionen er blevet klimacertificeret og indgår som besætning i Danish Crowns klimaprogram 'Klimavejen' med årlig opfølgning på målene.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer således, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. management

Foder

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet og løbende kontrol, således det over den samlede vækstperiode tilpasses dyrenes behov.

Husdyrbruget håndterer foderet på følgende måde;

- Foderproduktion og indkøb sker på grundlag af en samlet foderplan for vækstperioden.
- Der udarbejdes foderplaner med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring.

Herved optimeres fodringen så unødigt spild af råvarer undgås.

- Der er faste aftaler omkring levering af råvarer.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således tilpasses den udfodrede mængde løbende til dyrets vækst og behov.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. foder.

Forbrug af energi og vand

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vandforbruget gennem måling og ved detektering/reparation af lækager.

Husdyrbruget håndterer vand og energi som følger:

- Vandforbruget registreres i regnskabet.
- Lækager findes og repareres hurtigst muligt.
- Defekte drikkenipler udskiftes eller afkalkes.
- Der er monteret vandmåler på staldanlægget for at kontrollere forbruget og optimere på vandforsyningen.
- Drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt for at undgå spild.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene for at reducere vaskevandsforbruget.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsventiler for at undgå spild.
- Drikkenipler monteres over krybber for at undgå spild.

Belysning

- Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder.
- Der er lys på alle udleveringsramper.
- I vintermånederne er lyset i staldene tændt i minimum 8 timer, jf. Husdyrloven.

Ventilation

- Der anvendes frekvensregulerede ventilatorer i alle stalde. I forhold til traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er at frekvensregulerede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvor de spjældregulerede bruger den samme mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning.
- Ventilationsanlægget tilses dagligt for driftsforstyrrelser.
- Anlægget justeres min. 2 gange årligt til hhv. sommer/vinterindstillinger for at modvirke unødigt energiforbrug.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. energi og vand for den type bedrift.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Der er flydelag af halm på ejendommens to mindste beholdere, så lugt og ammoniak fordampning begrænses. Tilstand og vedligehold dokumenteres med logbog.

- Ejendommens to største beholdere er/bliver overdækket for at mindske fordampningen af ammoniak fra beholderoverfladen. Således reduceres også regnvandsbidraget til lagertanken og antallet af transportere med husdyrgødning reduceres. Der henvises til Landbrugets Byggeblad; Teltoverdækning, beholdere, 103.04-29.
- Beholderne kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger.
- Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.
- Lagrene tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.
- Gyllen omrøres kun i forbindelse med tømning eller overpumpning til vogn.
- Beholderne er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at beholderne hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Miljøvurdering af IE-husdyrbrug

IE-husdyrbrug er husdyrbrug, med intensiv fjerkræavl eller svineavl, som er omfattet af Europa-Parlamentet og Rådets om industrielle emissioner (IE-Direktivet.) IE-Direktivet er indarbejdet i den danske lovgivning.

Husdyrbruget på Søndervig landevej 9, Ringkøbing er et IE-husdyrbrug, fordi det har en husdyrproduktion med mere end 750 stipladser til søer.

Idet ansøgningen omhandler et IE-husdyrbrug skal det som tillæg til miljøvurderingen desuden sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at

- 1) der ud over iagttagelse af kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) til reduktion af ammoniakemissionen er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- 2) energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- 3) mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- 4) produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt,
- 5) affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages,
- 6) der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik, og
- 7) der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Udnyttelse af energi og råvarer

Ansøger har i ansøgningen beskrevet følgende omkring energi- og vandbesparende foranstaltninger.

Energiforbrug og Vandforbrug:

Ansøger oplyser:

Citeret fra tidligere godkendelser:

Ejendommens vandforbrug er primært drikkevand til dyrene. Derudover bruges en andel af vandet til rengøring i staldene. Alle drikkenipler er placeret over foderkrybben således at spildt vand opsamles i foderkrybben og vandspild undgås. I drægtighedsstalden er der opsat vandbesparende drikkekopper som supplement til ventilerne.

Lovpligtig overbrusning er tids og temperaturstyret, for at mindske spild.

Staldene iblødsættes før rengøring for at mindske vandforbrug.

Elektricitet anvendes til lys, varmelamper, foderanlæg og ventilation. Et godt klima i staldsektionerne opretholdes af ventilationen, der har et temperatur- og fugtighedsreguleret styringssystem, hvilket sikrer mod unødvendig drift af ventilatorerne. Ventilationen vedligeholdes og rengøres efter behov, så optimal effekt opretholdes, og energispild undgås.

Der anvendes undertryksventilation og frekvensstyrede ventilatorer, hvilket sikrer at ventilationen altid kører støj- og energieffektivt.

Indendørs og udendørsbelysning er tidsstyret/styret af bevægelsessensorer og er i størst muligt omfang isat LED pærer. Der er tændt for lyset i staldene i dagtimerne efter behov og lovkrav.

Der er gennemført et større energibesparende projekt i staldene, hvor der er udskiftet til energibesparende motorer og monteret LED-lys.

Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet.

Der er tale om en mindre udvidelse af den eksisterende drift. Nedenstående beregninger tager derfor udgangspunkt i produktionens nuværende forbrug til 2100 søer – alle tal er forholdsberegnet til et niveau svarende til ansøgt.

	Forbrug pr. år ca. 2100 søer	Anslået forbrug pr. år ca. 2700 søer
Elforbrug (kWh)*	1.000.000	1.285.000
Vandforbrug (kbm)	17.000	22.000
Gasforbrug (l/kbm)	Udfaset efter varmepumpeanlægget er installeret	-

*Der indgår i elforbruget ca. 50.000 kWh til foderfremstilling af færdigvarer der efterfølgende køres væk fra ejendommen og altså ikke udfodres i soholdet.

Ejendommens elforbrug påvirkes af varmegenvindingen fra kanalerne – tilsvarende er ejendommens gasforbrug til opvarmning/udtørring reduceret betragteligt efter implementering af varmepumpeanlægget. Det er desværre ikke muligt på nuværende tidspunkt at komme tættere på den faktiske fordeling af gas/elforbrug før den sidste etape af byggeriet er etableret.

Forbruget af vand og el fra husdyrbruget vurderes ikke at afvige fra, hvad der er normalt for husdyrbrug af denne type og størrelse med de valgte virkemidler til ammoniakreduktion.

I det ovenstående har ansøger redegjort for energi- og vand-forbruget samt besparesestiltag på området. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets udnyttelse af energi og råvarer lever op til den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Foderblandings- og fodringsstrategi

Den seneste BAT-konklusion for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin (IE-husdyrbrug) omfatter teknikker til at begrænse kvælstof- og fosforudskillelsen og dermed reducere risikoen for påvirkning af vandmiljøet ved udvaskning.

For at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles med husdyrgødningen for IE-husdyrbruget, er det en betingelse, at enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råproduktion ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til forordning (EF) nr. 1831/2003 om fodertilsætningsstoffer.

Derudover skal IE-husdyrbrug for at reducere den samlede mængde fosfor, der udskilles, som minimum anvende enten fasefodring, fytase eller letfordøjeligt uorganisk fosfat.

BAT-konklusionen er indarbejdet som generel lovgivning i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 51, og der skal ikke stilles vilkår herom. Dokumentation for overholdelsen skal opbevares i 5 år og forevises på forlangende ved tilsyn.

Den ansøgte produktion er et IE-brug, som følge af, at der er mere end 750 stipladser til søer og er derfor omfattet af kravet.

Ansøger har i BAT-redegørelsen anført følgende om mere effektiv fodring:

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet og løbende kontrol, således det over den samlede vækstperiode tilpasses dyrenes behov.

Husdyrbruget håndterer foderet på følgende måde;

- Foderproduktion og indkøb sker på grundlag af en samlet foderplan for vækstperioden.
- Der udarbejdes foderplaner med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt spild af råvarer undgås.
- Der er faste aftaler omkring levering af råvarer.
- Foderanlæg justeres jævnlige, således tilpasses den udfodrede mængde løbende til dyrets vækst og behov.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, på baggrund af oplysninger om husdyrbrugets fodring og de generelle krav til fodring, at husdyrbrugets foderblandings- og fodringsstrategi lever op den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

I egenkontrollen er der stillet vilkår om, at dokumentation for overholdelse af fodringskrav kan fremvises ved tilsyn.

Substitution af særligt skadelige eller betænkelige stoffer

Ansøger har ikke indsendt oplysninger om hvorvidt der anvendes stoffer i husdyrbrugets primærproduktion, som udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken herhjemme eller ud over landets grænser.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets substitution af skadelige eller betænkelige stoffer lever op den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

I det der i den primære landbrugsproduktion generelt kun anvendes godkendte produkter og kemikalier, er det Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at husdyrbrugets ikke anvender skadelige stoffer der udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken herhjemme eller ud over landets grænser.

Optimering af produktionsprocesser

Ansøger oplyser:

Driften af ejendommen er delt op i team's. Hvert enkelt team har sit ansvarsområde med den daglige drift. Det gælder pasning af dyr, dyrevelfærd, medicin forbrug/opgørelser, foderoptimeringer osv. I 2013 blev "value based management" introduceret. Ejendommens vision og dens værdier kan se på hjemmesiden (www.mogensgaard.dk)

Der er lavet introduktionsprogram for nye medarbejdere, og de enkelte arbejdsopgaver er beskrevet. I personalehåndbogen er forholdene omkring det ansættelsesmæssige, arbejdstid, overenskomst, ferie osv. beskrevet nøje.

Egenkontrol laves og gennemgås med bedriftsdyrlægen engang årligt. Denne er tilgængelig på DanVet's portal. En gang om året laver Danish Crown et "Code of Practice" besøg på ejendommen. Her er der specielt fokus på anvendelse af fremmedstoffer i produktionen og dyrevelfærd. Hvert 3. år udfører Baltic Control et kontrolbesøg, og tjekker om driften udfylder alle punkter i Danish. Derudover kommer fødevarerstyrelsen jævnligt på uanmeldt kontrol.

Der er alarmsystem på ventilation og foderanlæg i alle staldafsnit. Disse tjekkes af autoriseret installatør en gang om året. Derudover afprøves alarmanlægget en gang ugentlig med opkald til den ansvarlige.

Der er opfølgning på driften ugentlig. Her udskrives management skemaer således udviklingen i de enkelte afsnit kan følges og debatteres på det ugentlige medarbejdermøde. Hver 3. måned laves status på hele driften. Her opgøres produktionen af grise, forbrug af foder, el, gas og vand som alt sammen indgår i en samlet kvartalsrapport.

Ved flytning af dyr til og fra ejendom bliver disse ført i CHR flytterregisteret. I stalden, bliver der ved flytning af dyr, udsluset gylle, og stalden bliver vasket og udtørret før indflytning af nye dyr.

Omkring ejendommen er det teamlederens ansvar at holde orden. På ejendommen er der aftale med Mortalin om skadedyrsbekæmpelse, og månedlige rapporter kan fremvises ved tilsyn.

Rengøring og desinficering:

Alle stalde iblødsættes før vask. Herefter 'grovvaskes' der med højtryk. Efter 'grovvask' sæbes stalden til, hvorefter der vaskes fra top mod bund. Efter dette desinficeres hele stalden. Sektionen lukkes, og der tilsættes varme for udtørring af stalddrummet.

Dette er med til at kunne holde medicinforbruget så lavt som muligt og på sigt se ind i medicinfri produktion"

Overbrusning i svinestalde:

Der er etableret lovpligtig overbrusning i stalde til søer samt polte/gylte, - farestalde, babystalde og opboksede søer er undtaget lovkravet. Disse undtagelser foretages af velfærdsmæssige hensyn, idet overbrusningen vil have negativ indflydelse på grisenes temperaturregulering og lokalklima.

Der etableres ligeledes overbrusning i nye sostalde til drægtige søer samt i løbeafdeling hvor dyrene går løse - nye farestalde samt babystalde er fortsat undtaget jf. beskrivelsen ovenfor.

Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene og fordi der bruses med koldt vand, vil rumtemperaturen samtidig falde. Herved mindskes ammoniakfordampningen fra kanaler og overflader. Samtidig styres dyrenes gødeadfærd til de områder hvor stibunden er køling og fugtig, - disse arealer placeres mest hensigtsmæssigt på drænet stibund (spaltearealer).

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets management er med til at sikre, at produktionsprocesserne løbende optimeres og lever op den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets optimering af produktionsprocesser lever op den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Iagttagelse af affaldshierarkiet

I forbindelse med driften af husdyrbruget skal produktion og håndtering af affald foretages således, at den i størst mulig omfang følger prioriteringen nedenfor.

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Ansøger har om affald oplyst,

Fast affald

Der findes en række forskellige affaldstyper på ejendommen, såsom papir, pap, glas, afdækningsplast, jern m.v.

Affald fra husdyrbruget kan typisk inddeles i følgende affaldsfraktioner;

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (pap, papir, jern, rengjort glas, metal, plasticsække, paller etc.)
- Farligt affald (lysstofrør, pærer, spraydåser, batterier etc.)
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler, medicinrester etc.)
- Døde dyr
- Forbrændingseget affald (papirsække, emballage etc)
- Deponeringseget affald

Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i container indtil afhentning af godkendt renovatør.

Ikke forbrændingseget affald opbevares i maskinhus, sorteres og bortskaffes til kommunal modtagestation.

Klinisk risikoaffald opbevares i besætningsområdet i brudsikker og tæt emballage indtil aflevering på kommunal modtagestation eller afhentning af godkendt renovatør.

Farligt affald sorteres og opbevares i ejendommens lade indtil bortskaffelse.

Døde dyr afhentes af DAKA fra dertil indrettet plads vest for Søndervig Landevej 9a.

Kølecontainer placeret vest for farestalden, se placering på bilaget "Støv, - og støjkilder".

Det er ansøgers vurdering at ovenstående er tilstrækkeligt for at sikre en vedholdende fokus på affaldsproduktionen og dennes håndtering.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at der med affaldssorteringen er foretaget forberedelse med henblik på genbrug og med afsætningen til godkendte affaldsmottagere eller genbrugspladsen er det sikret, at affaldets videre vej i affalds hierarkiet vil blive håndteret bedst muligt.

Uheld og risici

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets beredskabsplan lever op til den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Særregler for IE-husdyrbrug

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat en række særregler for IE-husdyrbrug, som i det følgende vurderes i forhold til det ansøgte.

Miljøledelse

På baggrund af BAT-konklusionen af 21.02.2017 er der i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen stillet krav om, at IE-husdyrbrug, skal have et miljøledelsessystem der:

- 1) formulerer en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætter miljømål,
- 3) udarbejder handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluerer miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med ovenstående krav. Dokumentation skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Miljøledelsessystemet skal være etableret og virke fra den dag miljøgodkendelsen er meddelt.

Overholdelsen af reglerne om miljøledelse indgår i det regelmæssige tilsyn efter miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Emissionsovervågning

Ved miljøgodkendelse af IE-husdyrbrug skal Ringkøbing-Skjern Kommune sikre, at IE-husdyrbrug mindst en gang årligt indberetter resultaterne af emissionsovervågningen.

Indberetningen skal omfatte beregninger, målinger, procedurer m.v., som skal foretages som led i egenkontrol.

Der er i driftsvilkårene til de emissionsbegrænsende tiltag på husdyrbruget stillet vilkår til overvågningen.

Ringkøbing-Skjern Kommune indhenter ved tilsyn de relevante oplysninger til brug for emissionsovervågningen og kontrollerer, at forudsætningerne for godkendelsen overholdes.

Hændelser og uheld

Hvis der indtræffer hændelser eller uheld på et IE-husdyrbrug, der mærkbart berører miljøet, uden at hændelserne eller uheldene er omfattet af reglerne om miljøskade efter kapitel 5 a i husdyrbrugloven, skal der, uanset den 8-årige retsbeskyttelse i husdyrbrugloven, ved påbud foretages sådanne ændringer i vilkårene for godkendelsen af IE-husdyrbruget, at konsekvenserne for miljøet af indtrufne hændelser eller uheld begrænses og for at hindre eventuelle yderligere hændelser eller uheld.

Ringkøbing-Skjern Kommune har stillet vilkår om anmeldelse af driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet samt udarbejdelse af skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.

På baggrund af den skriftlige orientering vil der blive taget stilling til behovet for ændringer af miljøgodkendelsens vilkår.

Manglende overholdelse af vilkår

Den, som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, skal straks underrette kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen.

Begrænsning i anvendelse af relevante farlige stoffer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36 stk. 1 nr. 13, at på IE-husdyrbrug skal anvendelse, fremstilling eller frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med IE-husdyrproduktionen begrænses med henblik på at undgå risiko for forurening af jordbund og grundvand på husdyrbruget. Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

Bestemmelsen er en følge af, at virksomheder der håndterer relevante farlige stoffer i henhold til IE-Direktivet skal gennemføre en basistilstandsrapport ved opstart eller revurdering af virksomheden således, at det kan fastlægges, hvilken tilstand anlægsområdet i tilfælde af en forøget forurening skal bringes tilbage til.

Farlige stoffer, som kan forurene jord og grundvand på husdyrbruget, vil i henhold til (EF) nr. 1272/2008 være stoffer, der kan medføre akut toksicitet og stoffer, der er farlige for vandmiljøet.

Disse stoffer vil være mærket som vist i nedenstående tabeller:

Klassificering	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer				
Signalord	Farligt	Farligt	Farligt	Advarsel

Mærkningselementer for stoffer, der er skadelige for vandmiljøet

KRONISK				
	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer			Der anvendes ikke piktogram	Der anvendes ikke piktogram
Signalord	Advarsel	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord

Ringkøbing-Skjern Kommune har derfor stillet vilkår, således at der ikke er behov for at udarbejde basistilstandsrapport for husdyrbruget.

Ophør af aktiviteter

Ansøger oplyser i forhold til ophør:

Der er tale om kontinuerlig drift i anlægget, - kun afbrudt af få dages vask og desinfektion fordelt jævnt gennem de enkelte sektioner over hele cyklus. Disse perioder med vask og desinfektion giver ikke anledning til væsentlige afvigelser i driften som vil kunne registreres i lokalområdet.

Ved ophør af produktion på ejendommen afsættes alle dyr til slagteri, DAKA eller levebrug.

Stalde samt opbevaringsanlæg tømmes for husdyrgødning, der udspreddes på udbringnings-arealerne eller afsættes.

Olie- og kemikalieoplag destrueres eller afhændes til kommunens affaldsordning. Fast affald afhentes til autoriseret destruktion eller afhændes via kommunens affaldsordning eller genbrugspladser. Medicinsk affald afleveres til destruktion. Fodersiloer og -lade tømmes og rengøres. Staldene rengøres og desinficeres efter tømning for dyr.

Kommunens bemærkninger:

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 51, at IE-husdyrbrug senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Ved ophør forstås:

- 1) ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget,
- 2) når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16a, stk. 2, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, eller

3) situationer omfattet af § 59a, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16a, stk. 2, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen

Alternative løsninger

Ansøger har oplyst, at den valgte placering, anses som værende mest hensigtsmæssig, i forhold til logistik og det omgivende miljø. Alternativet til denne miljøgodkendelse er at beholde den nuværende produktion.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støj- og vibrationskrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj og rystelser fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af ammoniakemission, ammoniakdeposition, samt lugtgeneafstande.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at følgende kan tillades:

Drægtighedsstalden udvides med stald 8a på 2788 m² med 2292 m² produktionsareal.

Farestalden udvides med stald 7a på 1395 m² med 1049 m² produktionsareal. Begge staldafsnit etableres med gyllekøling.

Der bygges også en ny babystald på 401 m² med 300 m² produktionsareal.

Der laves mindre tilpasninger i de eksisterende stalde 8 og 7b i forhold til produktionsarealets størrelse, som er tilrettet efter arealet er kontrolmålt og tilpasset den faktiske byggetegning. Klimacontaineren fjernes.

Derudover opføres der en nye gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning.

Ovenstående kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Oversigtskort

Søndervig Landevej Situationsplan

SvineRådgivningen

Bilag 2: Situationsplan

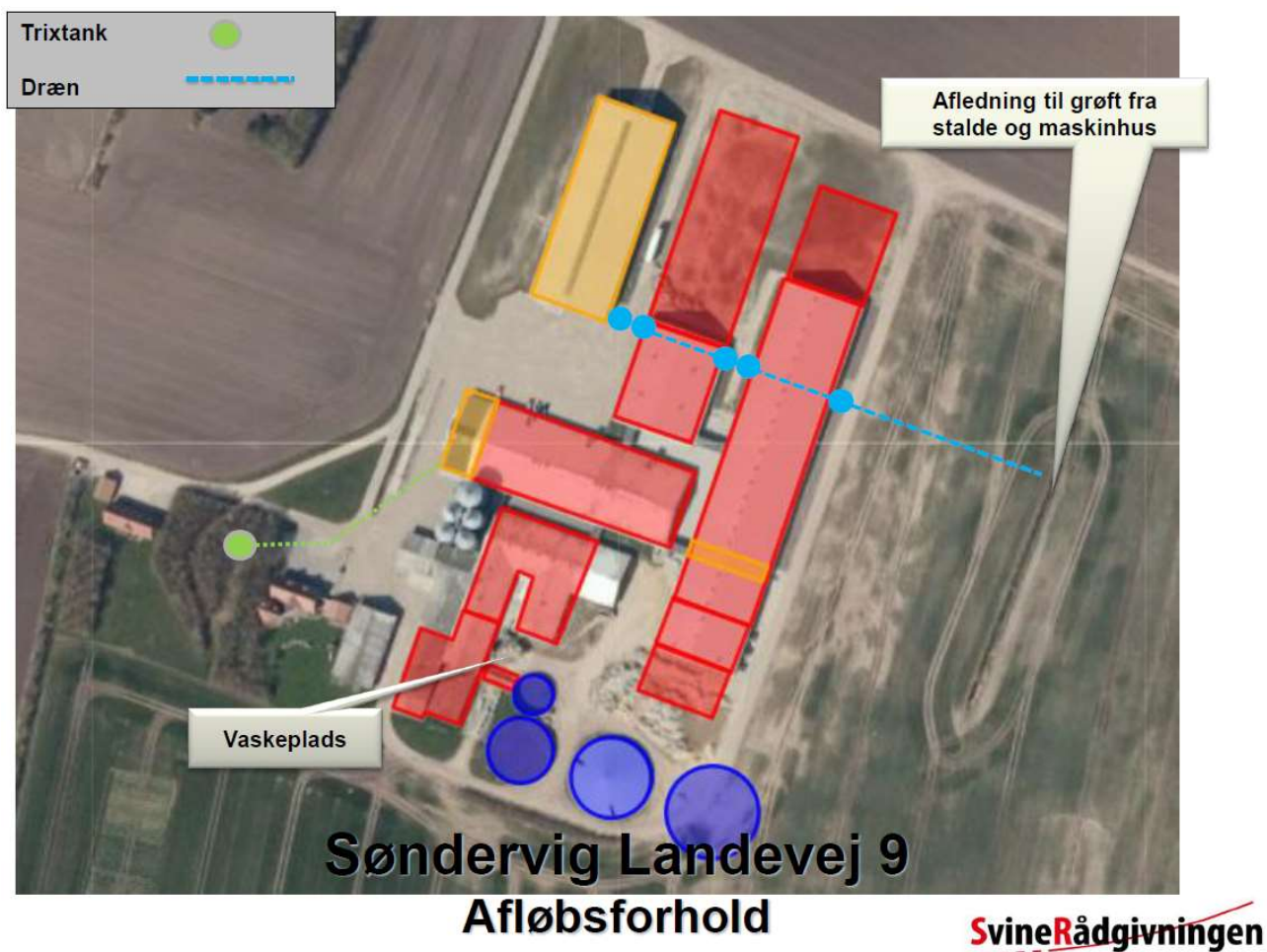
Bilag 3: Internt transport og beplantningsplan

Søndervig Landevej Internt transport og beplantning

SvineRådgivningen

Bilag 4: Afløbsplan

Bilag 5: Godkendelser - historik

Godkendelser/tillæg	Anlægmæssige ændringer	Opført/udnyttet Frist
Dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse	<p>Drægtighedsstalden udvides med stald 8a på 2788 m² med 2292 m² produktionsareal til søer, golde og drægtige med staldsystemet løsgående, delvis spaltegulv. Stalden etableres med gyllekøling (NH₃-N effekt 26,7%).</p> <p>Farestalden udvides med stald 7a på 1395 m² med 1049 m² produktionsareal til søer, diegivende med staldsystemet kassestier, delvis spaltegulv. Stalden etableres med gyllekøling (NH₃-N effekt 26,7%).</p> <p>Der bygges også en ny babystald på 401 m² med 300 m² produktionsareal til smågrise med staldsystem Drænet gulv + spalter (50%/50%).</p>	

	<p>Der laves mindre ændringer de eksisterende stalde: drægtighedsstald 8 og babystald 7b.</p> <p>Klimacontaineren fjernes.</p> <p>Der laves en genberegning af gyllekølingsanlægget. Effekten ændres til 26,7% i staldene 7 og 8</p> <p>Der opføres en nye gyllebeholder på 4000 m³ med teltoverdækning.</p>	
<p>Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse dateret 23. marts 2020</p>	<p>I farestalden (stald 7) ændres gulvtypen i afsnittet til smågrise til klimastald med drænet gulv + spalter (50 / 50%).</p> <p>I afsnittet til søerne i stald 7 anvendes der fortsat gyllekøling som ammoniakreducerende tiltag. Effekten øges til 25,2 %. Virkemidlet i forhold til det lugtreducerende tiltag er fjernet.</p> <p>I drægtighedsstalden (stald 8) øges effekten af gyllekølingen til 33,8 %.</p>	<p>Opført</p>
<p>Ansøgt § 16a miljøgodkendelse dateret den 20. august 2018</p>	<p>Opførelse af en ny farestald (stald 7) på 4669 m², hvoraf produktionsarealet udgør 3000 m² til søer, golde og drægtige (løsgående, delvis spaltegulv) og 410 m² til smågrise (toklimastald, delvis spaltegulv).</p> <p>I afsnittet med søer anvendes gyllekøling som virkemiddel til både ammoniak, - og lugtreducerende tiltag med 20 %.</p> <p>En mindre del af farestalden bliver til foderlade, i alt 146,5 m².</p> <p>Opførelse af ny drægtighedsstald (stald 8) på 1466 m², hvoraf produktionsarealet udgør 1101 m². Gyllekøling anvendes som et ammoniakreducerende tiltag med 20%.</p> <p>Opførelse af nyt maskinhus på 2500 m².</p> <p>Etablering af et mandskabsrum på 405 m². I forlængelse af eksisterende stald med kontor, toilet og badeforhold.</p>	<p>Opført</p>

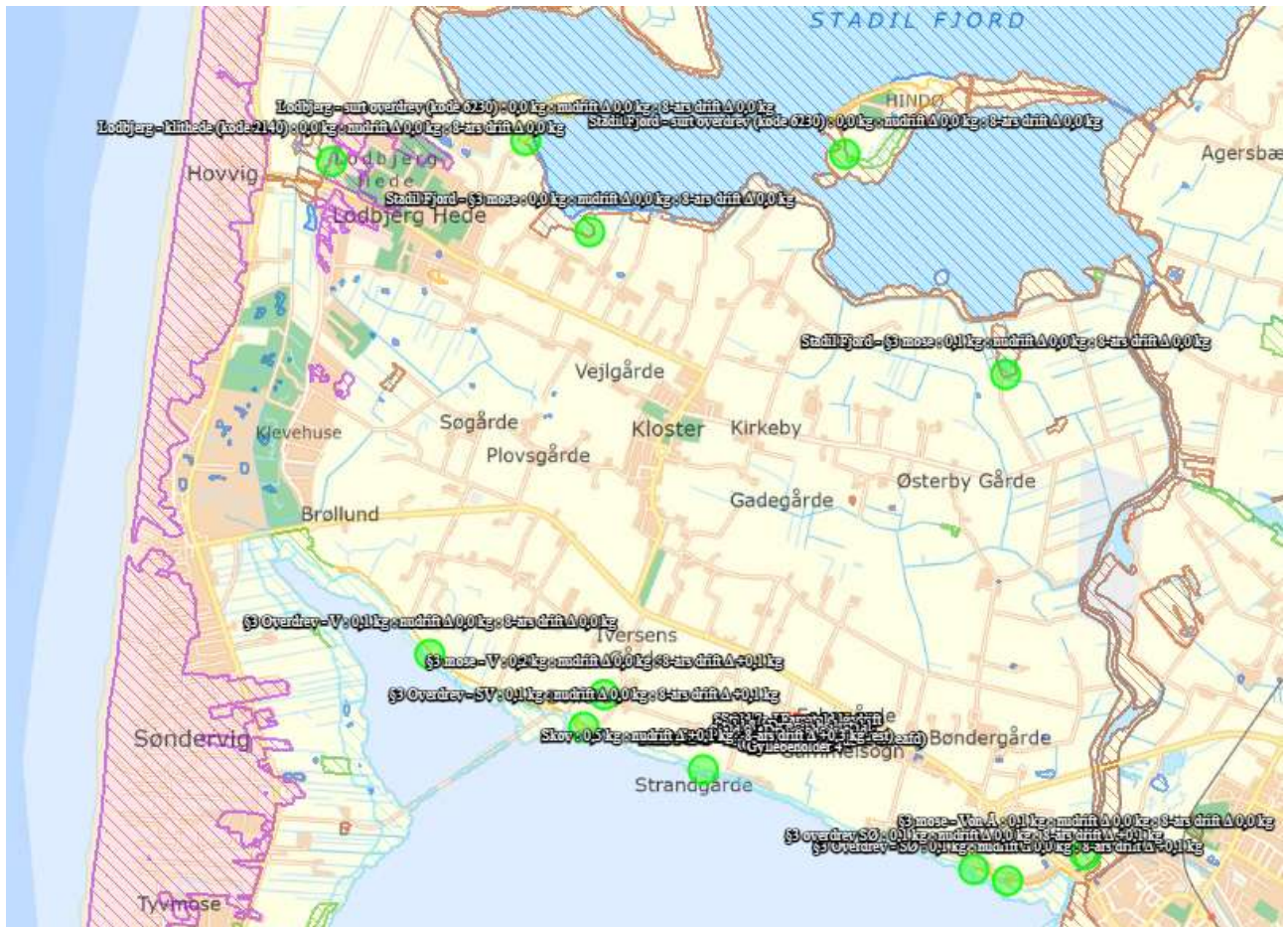

Bilag 6: Adresser inden for konsekvensradius

Der er foretaget nabohøring inden for konsekvensradius på 1179 meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet.

Bilag 7: Natur

Bilag 8: Genberegning fra Klimadan - Gyllekølingsanlæg

Krogsgård Bacon ApS

klimadan

Søndervig Landevej 9
6950 Ringkøbing

Beregnings ID (oplyses ved kontakt med Klimadan A/S): T49030

Bemærk at nedenstående beregninger er Klimadans ejendom og ikke må udleveres til tredjemand uden forudgående aftale med Klimadan A/S.

Oversigt over miljø krav.

Køling af gylle reducerer ammoniakfordampningen fra stalden. Teknologien er beskrevet i Miljøstyrelsens

Teknologiliste 05.02.2018 omkring køling af gylle i svinestalde. Gyllekølingsanlægget er dimensioneret ud fra fremsendte plantegning.

Etablering af gyllekøling med træk og slip i alt.	2.559 m ²
Etablering af gyllekøling med linespil i alt.	2.160 m ²

Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (træk og slip) ud fra beregnet varmebehov.	17,1 %
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (linespil) ud fra beregnet varmebehov.	27,2 %

Varmepumpeanlægget er dimensioneret efter varmebehovet og eventuelt med frikøling samt heatdump af varme for at opnå den forventede reduktion i ammoniakfordampningen samt sænkning af lugtemission.

Gennemsnitlig køleeffekt i gyllekummen inkl. miljøkit . (Ammoniak reduktion)	30,4 W/m ²
Laveste køling på døgnbasis set over året. (Lugt reduktion).	9,5 W/m ²
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (træk og slip).	22,2 %
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (linespil).	32,0 %
Gennemsnitlig forventet reduktion i ammoniakfordampningen.	26,7 %
Forventet lugtreduktion. Bemærk kun staldafsnit med træk og slip.	7,3 %

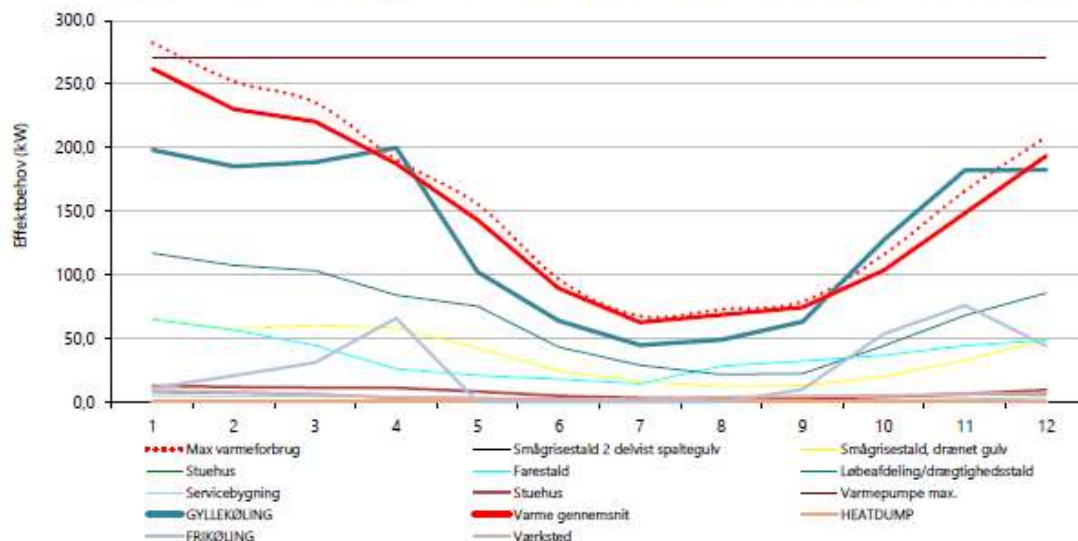
Energifordeling.

Variierende varmebehov over året.	Max. effektbehov.	Energibehov
Værksted	9,0 kW.	25.899 kWh.
Smågrisestald, drænet gulv	85,9 kW.	688.400 kWh.
Stuehus Nr. 9B	7,8 kW.	22.532 kWh.
Farestald	64,8 kW.	340.589 kWh.
Løbeafdeling/drægtighedsstald	117,0 kW.	175.440 kWh.
Servicebygning	5,0 kW.	14.388 kWh.
Stuehus Nr. 9	12,8 kW.	36.863 kWh.
Samlet behov.	282,3 kW.	1.302.112 kWh.

Det samlede energibehov svarer til følgende.

153.190 ltr. Olie.

Bemærk at ovenstående beregninger er vejledende og er udført på baggrund af oplysninger fra kunden og erfaringstal fra Klimadan.

31-05-2022
Dato

Søren Jensen
Kontaktperson - Klimadan A/S

Bilag 9: Bygnings- og ventilationsdata

Bygning/ Staldtype	Staldsystem og dyretype	Produktions- areal m ²	Stipladser	Afkast nr.	Bygnings højde	Afkasthøj- de	Afkast Øindre	Afkast Øyare	Stiplad- ser pr. afkast	Anvendt luftmæng- de m ³ /stiplads	Luftmæng- de m ³ /time pr. afkast	Luftfastig- hed m/sek.	Tempe- ratur (°C)	OU _s /m ²	Lugtemission OU/s i alt	Lugtemission OU/s pr. afkast
Stald 1-2-3 Drægtigheds- stald	Drægtige søer/gylte, løsgående delvis spaltegulv	505	110	1	5	5,3	0,62	0,65	37	100	3.700	3,4	20	7,1	3.905	821
				2	5	5,3	0,62	0,65	37		3.700	3,4	20	7,1		821
				3	5	5,3	0,62	0,65	36		3.600	3,4	20	7,1		799
				4	4,6	3,6	0,78*	1	33		3.300	1,9	20	7,1		732
				5	4,6	3,6	0,78*	1	33		3.300	1,9	20	7,1		732
Stald 4-5-6 Polte/gylte- stald	Polte/gylte, løsgående, delvis spaltegulv,	1.050	465	6	6,6	7,6	0,78*	1	52	100	5.200	3,0	20	7,1	7.455	834
				7	6,6	7,6	0,78*	1	52		5.200	3,0	20	7,1		834
				8	6,6	7,6	0,78*	1	52		5.200	3,0	20	7,1		834
				9	6,6	7,6	0,78*	1	52		5.200	3,0	20	7,1		834
				10	6,6	7,6	0,78*	1	52		5.200	3,0	20	7,1		834
				11	6,6	7,6	0,78*	1	52		5.200	3,0	20	7,1		834
				12	6,6	7,6	0,78*	1	51		5.100	3,0	20	7,1		817
				13	6,6	7,6	0,78*	1	51		5.100	3,0	20	7,1		817
				14	6,6	7,6	0,78*	1	51		5.100	3,0	20	7,1		817
				15	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.396
				16	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.396
				17	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.396
				18	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.396
19	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
20	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
21	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
22	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
23	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
24	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
25	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
26	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
27	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
28	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
29	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
30	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
31	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
32	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
33	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
34	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.396						
35	8,8	11,3	0,78*	1	24	8.400	4,9	20	16	2.398						
Stald 7a Farestald	Løsdrift, kassstier, delvis fast gulv	1.049	168	36	8,8	11,3	0,78*	1	24	350	8.400	4,9	20	16	16.784	2.398
				37	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.398
				38	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.398
				39	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.398
				40	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.397
				41	8,8	11,3	0,78*	1	24		8.400	4,9	20	16		2.397
				42	8,8	11,3	0,78*	1	960		14,1	13.600	7,9	22		21
43	8,8	11,3	0,78*	1	960	14,1	13.600	7,9	22	21	9.429	3.143				

Stald 7c Babystald	+ spalter (50/50) Smågrise, drænet gulv + spalter (50/50)	149	960	44	8,8	9,1	0,78*	1	480	28	13.440	5,6	22	21	6.300	1.572
				45	8,8	8,4	0,78*	1	480		13.440	5,6	22	21		1.571
				46	8,8	11,3	0,78*	1	960		13.600	7,9	22	21		3.150
Stald 8 Drægtigheds- stald	Løsgående, delvis spaltegulv	1.053	388	47	8,8	11,3	0,78*	1	960	14,1	13.600	7,9	22	21	6.300	3.150
				48	8,6	7	0,78*	1	97		9.700	5,6	20	7,1		1.869
				49	8,6	7	0,78*	1	97		9.700	5,6	20	7,1		1.869
				50	8,6	7	0,78*	1	97		9.700	5,6	20	7,1		1.869
				51	8,6	7	0,78*	1	97		9.700	5,6	20	7,1		1.869
Stald 8a Drægtigheds- stald	Løsgående, delvis spaltegulv	2.292	960	52	8,6	9	0,78*	1	80	100	8.000	4,7	20	7,1	16.273,2	1.356
				53	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				54	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				55	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				56	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				57	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				58	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				59	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				60	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				61	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				62	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.356
				63	8,6	9	0,78*	1	80		8.000	4,7	20	7,1		1.357
				Stald 9 Drægtigheds- stald	Løsgående, delvis spaltegulv	1.734	684	64	8,4		9	0,78*	1	114		100
65	8,4	9	0,78*					1	114	11.400	6,6	20	7,1	2.052		
66	8,4	9	0,78*					1	114	11.400	6,6	20	7,1	2.052		
67	8,4	9	0,78*					1	114	11.400	6,6	20	7,1	2.052		
68	8,4	9	0,78*					1	114	11.400	6,6	20	7,1	2.052		
69	8,4	9	0,78*	1	114	11.400	6,6	20	7,1	2.051						
															127.854	127.853

* miljøkryds (reduktion af indre diameter med 15% = 40 % forøgelse af luftfastigheden)

Bilag 10: OML-beregning

Søndervig Landevej 9
6950 Ringkøbing

29. juni 2023

Vedr.: Lugtberegning for Søndervig Landevej 9, 6950 Ringkøbing

---

I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, er der foretaget en konkret lugtberegning efter OML-modellen. Der viser at lugtgenekriterierne for nærliggende lokalplan, kategoriseret som samlet bebyggelse kan overholdes vha. lugtreducerende effekt af forhøjelse af ventilationsafkast på eksisterende og nye farestalde og babystalde (bygning 7, 7a, 7b og 7c), ny drægtighedsstald (bygning 8a) og miljøkryds i alle ventilationsafkast (på nær 3).

Ejendommen Søndervig Landevej 9 er placeret meget nær ved et lokalplanlagt område til (samlet bebyggelse). Beregninger i Husdyrgodkendelse.dk viser at genekriterierne til samlet bebyggelse ikke kan overholdes beregnet efter den nye lugtvejledning.

Jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3, kan lugtberegninger i Husdyrgodkendelse.dk, der er beregnet efter den nye lugtvejledning erstattes med en konkret spredningsberegning med OML-modellen. Hvilket er tilfældet på denne ejendom. Se nedenstående beregning fra Husdyrgodkendelse.dk.

+45 96 80 12 00

info@vestjysk.dk

vestjysk.dk

Herningvej 3-5, DK-6950 Ringkøbing

Samlet resultat af lugtberegning ? ⓘ

Betegnelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret gensejtsstand (m)	Korrigeret gensejtsstand (m)	Vægtet gennemsnitstæthed (m)	Genekriterium overholdt
📍 Sendemig Landevej 18	0	NY	382	382	644,9	Ja
📍 Tvevej 7	0	NY	382	305,6	485,6	Ja
📍 Baggervej 7	0	NY	798,9	798,9	1587,2	Ja
📍 N.J. Fjordsvej 20	0	NY	798,9	798,9	584,4	Nej
📍 Sendemig Landevej 7C	0	NY	798,9	798,9	1170,1	Ja
📍 Kloster	0	NY	1045,7	1045,7	1798,1	Ja
📍 Oplevelsescenter Ringløbing	0	NY	1045,7	1045,7	2646,9	Ja
📍 Strandgårde, Gammelsovn	0	NY	1045,7	1045,7	1627,3	Ja
📍 Strandgårde, Gammelsovn	0	NY	1045,7	1045,7	1587,4	Ja
📍 Segård Hgd., Nysogn	0	NY	1045,7	1045,7	1650,8	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning:
 📍 Genekriterium er ikke overholdt.
 * Beregningsstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtgrædningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 1179 m

Tabel 1. resultat af lugtberegning fra Husdyrgodkendelse.dk

Baggrundsdata:

Der søges om en tilladelse til et produktionsareal på 11.472 m². Produktionsarealet giver en samlet lugtemission på 127.854 OUE. Som det fremgår af tabellen herunder er der ikke anvendt lugtreducerende tiltag på ejendommen. Der er alene i denne beregning anvendt ventilationstekniske tiltag.

Eksisterende stald 1 har et ventilationsanlæg af ældre dato og af ukendt producent, der er derfor ikke foretaget ændringer på disse tre afkast (nr. 1-3), og eksisterende stald 2 udgår.

Der er anvendt en ruhed for oplandet på 0,1 m svarende til arealkategorien "Landbrug med læhegn".

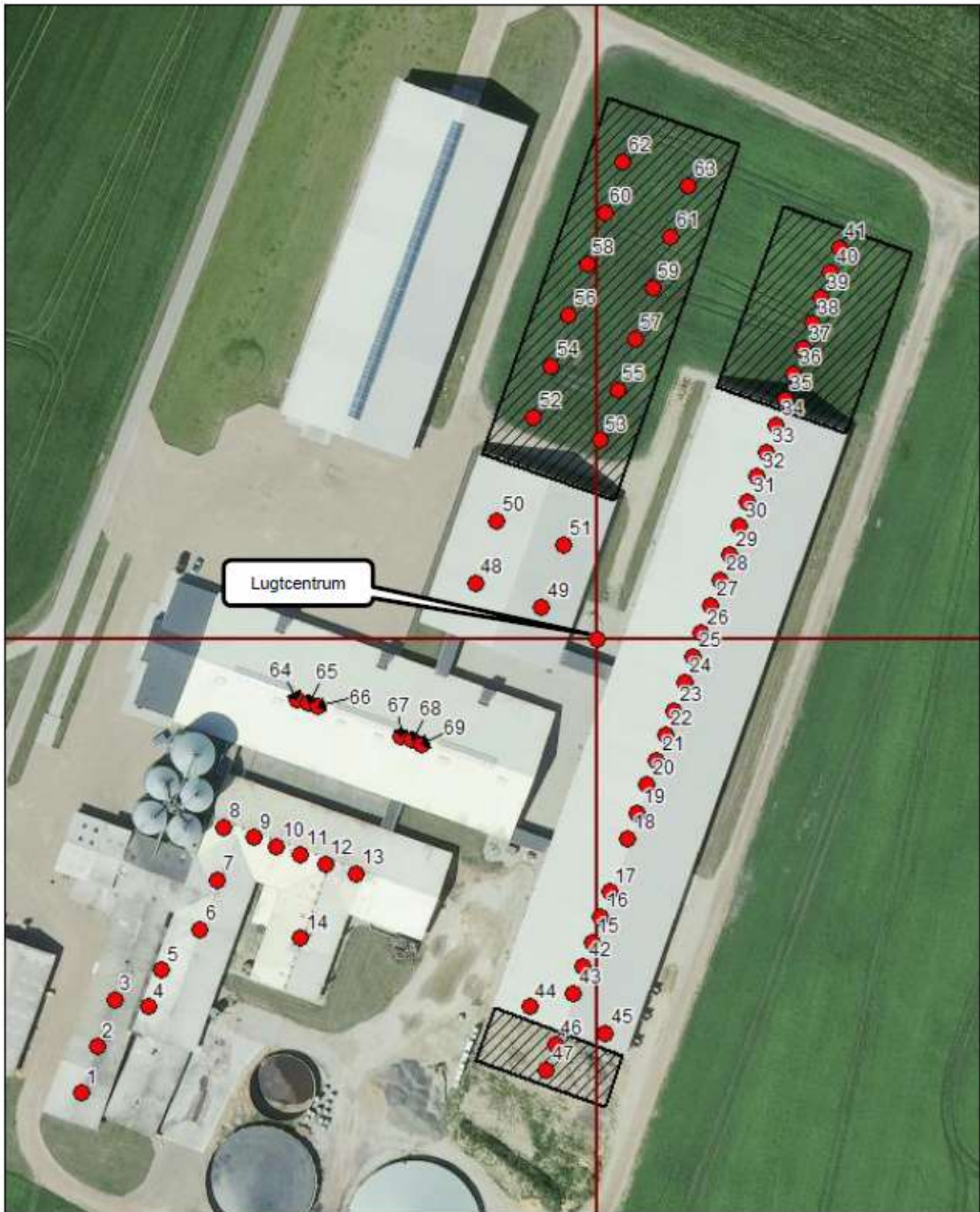
Lugtemissionen er jævnt fordelt pr. afkast i de enkelte stalde.

Bygnings og ventilationsdata kan ses af vedlagte bilag.

Der er foretaget bygningskorrektioner for afkastene 6, 7, 8, 9, 10, 11, 64 og 65. Da der nærliggende bygninger, der er beliggende inden for en afstand af 2 gange bygningshøjden, er højere end 1/3 af skorstenshøjden og har en vinkel udstrækning der er $>5^\circ$.

Lugtemission fra produktioner ? i								
Anset drift								
Staldafsnit								
Stald	Produktionsid	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
Stald 1+2+3 - Drægtige søer/gylte (tidl. løbeafd)	523496	0	3245,0	3905,0	0	3245,0	3905,0	550
Stald 4+5+6 Polte/gylte (tidl. farest)	523499	0	6195,0	7455,0	0	6195,0	7455,0	1050
Stald 7 - Farestald lødrift	523503	0	8685,5	47920,0	0,0	8685,5	47920,0	2995
Stald 8 - Drægtighedsstald	522506	0	1876,2	2257,8	0,0	1876,2	2257,8	318
	522505	0	4326,5	5218,5	0,0	4326,5	5218,5	725
Stald 9 - Drægtighedsstald	523507	0	10230,6	12311,4	0	10230,6	12311,4	1734
Stald 8a - Drægtighedsstald	527856	0	13522,8	16273,2	0,0	13522,8	16273,2	2292
Stald 7a - Farestald lødrift	527853	0	3042,1	16784,0	0,0	3042,1	16784,0	1049
Stald 7c - Bøbstalde	527886	0	3600,0	6300,0	0	3600,0	6300,0	300
7b - Bøbstalde	542583	0	468,0	819,0	0	468,0	819,0	35
	541790	0	4920,0	8610,0	0	4920,0	8610,0	410
Sam			60121,7	127853,9		60121,7	127853,9	

Tabel 2. Lugtemissioner fra husdybruget

Figur 1. Placering af afkast, lugtcentrum og koordinatsystem.

Beregning ved hjælp af OML.

Jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3, skal følgende genekriterier overholdes:

Kategori	Grænseværdier
Nabobeboelse	15 OUe/m ³
Samlet bebyggelse i landzone	7 OUe/m ³
Byzone	5 OUe/m ³

Grænseværdierne skal overholdes som maksimale månedlige 99 % fraktiler som timemiddelværdier. Ved at anvende 99 % fraktilen fås den maksimale lugtkoncentration for 99 % af timerne i hver måned. Der er således kun 7 timer pr. måned hvor lugtkoncentrationen er større end dette tal. Beregningerne er baseret på 10 års-vejrdata (Ålborg).

Ved en OML-beregning omregnes lugtemissionen fra staldene til en lugtkoncentration ved naboerne. I beregningen indgår data, som bygningsdimensioner, placeringen af de enkelte afkast, meteorologiske klimadata, terrænforhold, staldenes placering i forhold til naboer og byzone. Der regnes kun på lugt fra staldene og eventuelt lugtbidrag fra gyllebeholdere mv. medregnes ikke. Der kan derfor forekomme højere lugtkoncentrationer end beregnet, i forbindelse med håndtering af husdyrgødning.

På kortet er angivet et kryds. Dette kryds angiver centrum på det koordinatsystem som alle afkast, stalde, og nabo er placeret i forhold til og lugtcentrum. Ved aflæsning af resultatet i OML-beregningen, skal afstandene vurderes i forhold til lugtcentrum.

Når man anvender en OML-lugtberegning kan man anvende en konservativ eller skarp tolkning af resultatet. Jf. Wiki-vejledningen skal der som udgangspunkt anvendes en skarp tolkning, når der anvendes 10 års vejrdata fra. Når man anvender den skarpe tolkning af resultatet, skal man tage udgangspunkt i worst-case situationen hos den/de pågældende naboer der kan blive påvirket. Dvs. lugtkoncentrationen skal aflæses i den retning og afstand, som bebyggelsen ligger i.

Bebyggelse	Retning	Afstand	Grænseværdier
Tueshøj 7	215°	480 m	15 OUe/m ³
Søndervig Landevej 18	335°	640 m	15 OUe/m ³
NJ Fjordsvej 20	105°	590 m	7 OUe/m ³
Lokalplan 80 (samlet bebyggelse)	85° 90° 96° 103° 105°	605 m 595 m 583 m 577 m 579 m	7 OUe/m ³

Tabel 3. Retning og afstand til bebyggelse

Figur 2. Placering og retning af bebyggelse

Resultat.

Der er foretaget en OML-lugtberegning for at vise at vha. ventilationstekniske tiltag, kan lugtgenekriteriet overholdes ved nærmeste samlet bebyggelse (lokalplan 80) og nabobeboelser uden landbrugspligt. Beregningerne er foretaget ud fra de nye 10 års vejrdata fra Ålborg (1976-1985), som repræsenterer vores område bedre end et års vejrdata fra Kastrup (1976).

Ved beregning efter de nye vejrdata, er der foretaget en skarp tolkning af resultatet (jf. Wiki-vejledningen).

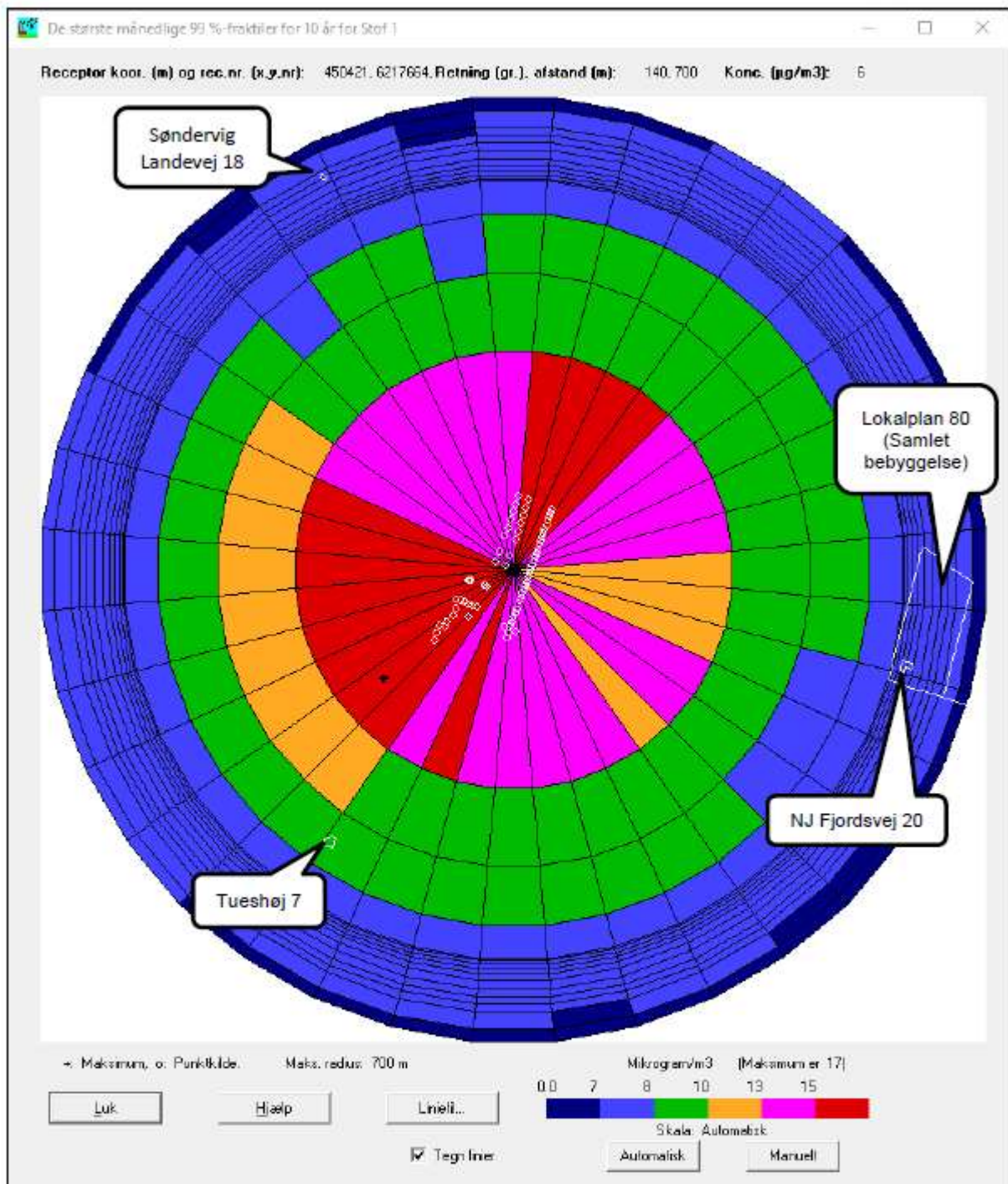
Af beregningsresultatet ses at lugtgenekriteriet er overholdt til nabobeboelse 15 OUe/m³. Se nedenstående grafiske billede og vedlagte bilag med beregningsresultatet.

Kravene er overholdt ved at:

- Anvende miljøkryds i alle afkast med undtagelse af afkastene 1, 2 og 3 i stald 1, som øger vindhastigheden med 40 %.
- At forhøje afkastene på stald 7, 7a, 7b og 7c med 1,5 m, svarende til 2,5 m over tagryggen.
- At afkastene på den nye drægtighedsstald 8a får en højde på 9 m, svarende til 0,4 m over tagryggen.

Bebyggelse	Retning	Afstand	Resultat	Grænseværdier
Tueshøj 7	215°	480 m	9 OUe	15 OUe/m ³
Søndervig Landevej 18	335°	640 m	7 OUe	15 OUe/m ³
NJ Fjordsvej 20	105°	590 m	7 OUe	7 OUe/m ³
Lokalplan 80 (samlet bebyggelse)	85°	605 m	7OUe	7 OUe/m ³
	90°	595 m	7OUe	
	96°	583 m	7OUe	
	103°	577 m	7OUe	
	105°	579 m	7OUe	

Tablel 4. Oversigt over resultat af OML-lugtberegning

Figur 3. Grafisk resultat af OML-beregning

Venlig hilsen
vestjysk

Trine Riis Jeppesen
Miljørådgiver